

ئاگەھدار كرنا پاشىيان
ب سالۆخەتتەن پىشىيان

كتيب: ئاگه‌هدار كرنا پاشييان ب سالوڤه‌تېن پيشييان
نقيسه‌ر: ته‌حسين دؤسكى
چاپ: چاپا ئيكي ۱۴۳۷ مشه‌ختى ۲۰۱۵ زايىنى
چاپخانه: هاوار - دهوك
هژمارا سپارتنى ل په‌رتووكخانه‌يا به‌درخانييان: ( )
به‌رگ: فه‌رسه‌ت زوبير

ئاگە ھدار كرنا پاشيان ب سالوڭه تين پيشيان

شەھاندىن و شروڭھە كرن
تەھسىن ئىبراھىم دۆسكى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگوئن

سہرنامہ و پیشی و بہراہی
دہسپیک و تہرک و خیر و شاہی
ناقئ تہیہ ئہی رحیم و رحمان
یئ کو ژ دلی رہ بوویہ دہرمان

ب ناقئ خودایئ مہزن، کو سہرنامہ و پیشی و بہراہیہ بو ہہر تشتہکی،
و ہہر کارہکی ہہبت دقیت ب ناقئ وی دہست پی بکہت، ئہگہر نہ.. دئ یئ
بی بہرہکہت بت، ژ بہر کو بہرہکہت و خیر و شاہی ہہمی ئہوہ یا د ناقئ وی دا
ہہی، خودایئ مہ یئ رحیم و وہحمان، ئہوی رحم و دلوقانییا وی ہہر تشتہکی
ہہی قہگرتی.

حہمد ا مہ ژ بو ئیلاہی ئہکبہر
بو نعمہتی کو بت بہر بہر
صلات و سہلام ل شاہی ئہکرہم
ہہم پہیرہو و تابعین و ہہمدہم

و حہمد و سوپاسی ہہمی بو خودایئ مہ یئ مہزنترت، حہمدہکا و ہسا
کو بیتہ بہرانبہر نعمہتین وی یئ ہژمار و دووماہی. و صلات و سہلامین

بەردەوام ل سەر پیتغەمبەری مە ییخۆشتقی و خودان قەدر و بەها بن، هەر وەسا
ل سەر صەحابییین وی، و دویکەفتییین وان، و هەر کەسەکی ل سەر ریککا وان
بچت، حەتا رۆژا دووماهییی.

ئەف چەندە صفاتی پیشیانیە

ئاگاہی ژ بو مە پاشیانیە

گرتینە مە ئەو ژ شەیح و زانا

بو نا بکەفینە شوپی وانا

پشتی قی چەندی: ئەفە چەندە صفەت و سالۆخەتین پیشییین مەنە -خودی
ژ وان رازی بت- مە ل قیری ب رەنگەکی کورت، و ئەزمانەکی رەھوان
بەرھەفکرینە؛ دا مە باشییان ببنە ئاگەھی کو ئەم چاف ل وان بکەین، و قان
سالۆخەتان ل نک خو پەیدا بکەین، حەتا ئەم ژی وەکی وان ل دنیایی و ئاخەرەتی
سەر فەراز بین.

و ئەف سالۆخەتە ئەون بین شیخ و زانایین مە دکتیبین خو دا بەرچاف
کرین، و مە ئەو ژ کتیبین وان وەرگرتینە، و ل قیری ب تاییەتی دی ئیشارەتی
دەمە کتیبیا (تبیە المغترین أواخر القرن العاشر علی ما خالفوا فیہ سلفهم
الطاهر) یا ئیمامی ناقدار (عبد الوهاب الشعرانی) ئەوی ل سالا (۹۷۳
مشەختی) چوو یە بەر دلۆقانییا خودی، کو ژیدەری سەرەکی بوو بو مە د قی
کتیبی دا، خودی خیرا وی و یا مە هەمییان مەزن بکەت.

هیقی مە هەییە ژ رەببی ژۆری

کو ئەو ل مە وو ئەوان بیۆری

قههر و غهضه بئ ژ سهه مه راکهت
مه ب ههف رال جهننه تا خو شا کهت

هئقییا مه ژ خودئ خودایی ژۆری ئه وه ئه ول مه و وان ببۆرت، و قههر
و غهزه با خو نه دارپته سهه مه، و مه هه مییان د گهل پیغه مبه ری پیشه و
ل به حه شتا خو یا به رین کۆم بکهت.

(۱)

ئىخلاص د گۆتن و كرىاران دا

پيشى ھەمى سەخلەتان و ۋەصفان
ئىخلاص بوو ژ بو ئەوانە نیشان
حەتتا ۋەكو كار بت تە مەقبوول
لازم كوب موخلىسى بكەى شۆل
تابع بى ژ بو رىيا رەسوولى
بىدعا تونەئىخىيە د شۆلى
دوور بى ژ نىفاق و ھەم رىائى
بو سوننەتى ھەر بكى ۋەفائى

سالۆخەتى ژ ھەمىيان گرنگتر، كو پىتقىيە بەرى ھەر تىشتەكى مرؤف
ل نك خو پەيدا بكتە، ئىخلاصا د گۆتن و كرىاران دا، و ئىخلاص ئەو
ئارمانجا مرؤقى ب گۆتن و كرىاران كئارى خودى ب تنى بت، ژ بەر كو چو كار
ژ مرؤقى نائىنە قەبولىكرن، ئەگەر (ئىخلاص) و (صەواب) تىدا نەبت، و مە
گۆت: ئىخلاص ئەو ئىنەتا مرؤقى ب كارى خودى ب تنى نەبت، نە چو كەسىن
دى، و (صەواب) ئەو ئەو كار ل دويف مەنەجى كىتاب و سوننەتى بت، ژ بەر
قى چەندى پىشپىين مە -خودى ژ وان رازى بت- بەرى ھەر سالۆخەتەكى
ئىخلاص ل نك خو پەيدا دكر، و ژ پىتقىين ئىخلاصى ئەو مرؤف خو ژ نىفاق

و رېمه تېبې بده ته پاش، هەر وهسا ژ پېتقيبين (صهواب و تتباعي) نه وه مروّف خو ژ بيدعه يان بده ته پاش، و ب دله كې صافي و وه فاداري رېكا سوننه تي بگرت، خودايي مه زن د ئايه ته كې دا دبېژت: ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا بُيِّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ عَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾﴾ (النساء: ١١٥) يه عني: هه چيبي ل دويف رېكا پېغه مبهري -سلاف لي بن- نه چت پشتي كو حقي بو ئاشكهره بووي، و دويچوونا رېكه كا دي ژ بلي رېكا خودان باوهران و وي حقييا نهو ل سهر بكهت، نه دئ وي هيلينه ب هيقييا وي رېكي قه يا وي بهري خو دايي، و نه م بهري وي نادهينه خيري، و نه م دئ وي كهينه د ئاگري جهنه مي دا؛ دا گهرما وي ببينت، و نهو چ پيسه جهني لي زقرينييه.

و پېغه مبهري ژي -سلاف لي بن- دبېژت: ﴿مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ﴾ وه كي بوخاري و موسلم ژي قه دگوهيزن، يه عني: ههر كه سه كي تشته كي ل قى ديني مه زيده بكهت، نهو دئ لي ئيته زقراندن، مه عنا: ژي نايته قه بويلكرن.

ژ نه قه بووري هاته زانين كو دقيت ئيخلاص د كاري دا هه بت، و نهو ل دويف مه نه جهني كيتاب و سوننه تي بت، و نه قه گرنگترين سالوخه ته يي كو لازمه ل نك مه هه ميان هه بت.

(۲)

دوچوونا کیتاب و سوننه

ههچیا کونه گوتبا خودایی
وا پئی نهه بوو چو ئاشنایی
تهک ری و دزانی ئەف شه ربعت
پهیره و دکرن کیتاب و سوننه

و وهکی مه د سالوخته تی بۆری ژی دا ئاشکهره کری ئیکه مین سالوخته تی
پیشیین مه ئەو بوو ئەو د کارئی خو دا د (موخلص) بوون، و وان پینگیری
ب کیتاب و سوننه تی دکر، و ئیک ژ وان نهدهاته پیش، و بهری خه لکی نه دما
لی، ئەگه ر باش یی شاره زان نه با د زانینین شریعه تی دا یین کو ژ کیتاب و
سوننه تی دئینه وهرگرتن، و وان د قی چهندی دا فرمانا خودایی خو ب جه دئینا
دهمی ئەمر دکهت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَ أَنْتُمْ
تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾﴾ (الأنفال: ۲۰) ئەی ئەوین باوهری ئینای، گوهداریا خودی و
پیغه مبهری وی بکهن، و وی چهندی نههیلن، و ههوه گوهل وان هیجهت و
دهلیلان دبت یین بو ههوه دئینه خواندن.

و دهمی دبیرت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ
﴿٣٣﴾﴾ (محمد: ۳۳) ئەی ئەوین باوهری ئینای، گوهداریا خودی و گوهداریا

پیغمبهری د ئهمر و فرمانین وان دا بکهن، و هوبن خیرا کریارین خو پوچ
نهکهن.

و قهت ته ئیک ژ وان نهددیت جارهکی گوتنا کهسهکی، پیش گوتنا خودی
و پیغمبهری -سلاف لی بن- بیخت، ئهگهر ئهو ئیک کی بت یان بهایی وی
چهند بت، و نیشانا راستی و دورستییا ههر کهسهکی ل نک وان ئهو بوو وان
بهری خو ددایی کانی دیچوونا وی بو کیتاب و سوننهتی چاوایه، و پیگیرییا وی
ب (ئهمر و نهیییا) خودی چهنده، ژ جونهیدی بهغدادی -خودی ژئی رازی بت-
دئیتته فهگوهاستن، دبیرت: ((ئهگهر ههوه کهسهک دیت ل بهر عهسمانی دفرت،
باوهر ژئی نهکهن و ل دویف نهچن، هتا هوبن بهری خو ددهنی کانی ئهو دگهل
(ئهمر و نهییی) یی چاوایه، قیجا ئهگهر ههوه دیت ئهو ههمی فرمانین خودی
ب جه- دئیت، و خو ژ ههمی نههیین وی ددهته پاش، باوهر ژئی بکهن و چاف
لی بکهن، و ئهگهر ههوه دیت ئهو یی ئهمر و نههییان دشکیتت، هوبن خو ژئی
بدنه پاش)).

مهعنا: پهنگ و رویی ب سهر فه ل نک وان یی گرنگ نهبوو، وان
نهگوت: فلان کهس وهلییی خودییه، یان مرؤفهکی چاکه؛ چونکی ل سهر ئاقی
ب ریقه دچت، یان ل ههوا دفرت، یان کرامهتین وی ههنه.. ئهفه شهرت نینه؛
چونکی گلهک جاران وهلییین شهیطانی ژئی هندهک تشتین عهجیب و نهعهدهتی
دکهن، شهرتی دورست یی وهلییی خودی ئهوه ئهو یی ب تهقوا بت، و تهقوا ئهوه
مرؤف ل دویف شیانا خو- فرمانین خودی ب جه- بینت، و خو ژ بی ئهمرییا
وی بیاریزت، خودایی مهزن دبیرت: ﴿الْآيَاتِ أُولِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ﴾ (الذین ءامنوا وکانوا یتقون) ﴿٦٣﴾ (یونس: ٦٢-٦٣) نی هندی

وهليين خودينه چو ترس ژ عهزبا خودي ل تاخره تي ل سهر وان نينه، و نهو
ب خه م ناکه قن ل سهر وي بارا د دنيايي دا نه گه هشتيه وان. و ژ سالوخه تين
قان وهليان نهوه وان باوهري ب خودي نينايه و دويکه فتنا پيغه مبهري وي کرييه
د وي تشتي دا يي نهو پي ژ نک خودي هاتي، و وان تهقوايا خودي دکر و
فرمانين وي ب جه- دئنان.

(۳)

تهرازییا وان کیتاب و سوننهت بوو

هەر گۆتن و کارهکی ههبا وان

نهدرکرتا کو خستبایه میزان

میزان بوو ئەوا کیتاب و سوننهت

وا ئەو بوو حهقیقهت و شهريعهت

یهعنی: چو کار وان نهدرکن، و چو گۆتن نهدرگۆتن ههتا بهری خۆ نهدابایی
کانی ئەو کار یان گۆتن ل دویش مهنهجی شریعهتییه یان نه.. تهرازییا وان بو
زانینا راستییا هەر تشتهکی کیتاب و سوننهت بوو، و ئەو ل وئ باوهری بوون کو
نابت بو کهسی ژ بن حوکی کیتاب و سوننهتی دهركهفت، و ل دویش ریکهکا دی
بچت، و وان (حهقیقهت) و (شهريعهت) ژیک جودا نهدرکرتا، کیتاب و سوننهت بو
وان ههم حهقیقهت بوو و ههم شهريعهت، و وان وهکی هندهک بیدعهچییان پشتی
وان دهركهفتین نهدرکرتا کو حهقیقهت و شهريعهتی ژیک جودا کهن، و بیژن:
حهقیقهت بو (خهواصانه) و شهريعهت بو (عهوامانه)، و (علمی ظاهر) ئەوی
ب ریکا شریعهتی دئیتته وهرگرتن تشتهکی جودایه ژ (علمی باطن) ئەوی
ب ریکا (کشف و زهوقی) یان (طهريقهتی) دئیتته وهرگرتن. زانایین مه یین
پیشیئی ئەف لیکههکرنا (موبتهدع) د دینی دا نهدرزانی، لهو ئیک ژ وان
دگوت: ئەگەر ته دیت ئیک بفرت ژی باوهر ژی نهکه ههتا بهری خۆ بدهیی کانی
ئەو چهند پی پیگیره ب ئەمر و نههییان.

(۴)

وان خو د هیللا ب هیقییا خودایلا خو قه

هیقی ب یهکی نه بوو نه وانا
جارهک بده ته کهسی شیانا
تہ فویض و تہ وه ککولا د کاری
هہر گاف و دہما ددایہ باری

وان د کاری خو و عیال و کس و کارین خو دا، خو دہیلا ب هیقییا
خودی قه؛ چونکی نهو ب دورستی د مہ عنایا (تہ وه ککولہ) دگہشتن، دنیا و
کاری دنیا یی خہما وان یا ئیکئی نه بوو، و نهو ل وئی باوہری بوون کو هہر جارہکا
وان ب دورستی کاری خو ہلپسیرا خودایی خو، و ب تمامی خو ہیللا ب هیقییا
وی قه، نهو تیرا وان ہہیہ کو باری وان سٹک بکەت، و هہر خہمہکا وان ہہبت
قہرہ قینت، خودای مہزن دبیرت: ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ (الطلاق: ۳)
یہ عنی: ہہچییی خو بہیلته ب ہیقییا خودی قه، نهو تیرا وی ہہیہ.

لہو پیتقییہ نہم بزاین کو -بیی دہستورییا خودی- کہسی چو ہیز و شیان
نینن، و نه گہر نهو نہبت کہسہک نہشیت د ہوارا مروقی بیت، و مروقی
دہولہ مہنہد بکەت، یان مروقی ژ تہنگا قییاں رزگار بکەت، نه گہر خو نهو ئیک
پیغہ مہری ژ یان مروقیہ کی چاک بت.

(۵)

خودويرکرن ژ مهزنيں دنياي

وان پروو نه ددا چو شاه و ميرا
دوور بوونه ژ دهرگههي وهزيرا
ئيللا كو ئه مر ب عورفي كريا
يان ري ل مه صلحه تي فه كريا
بو زالمي ههر كهسي بت يار
دي عاقيبهي (تمسه النار)
زينهار! نه به بو هه قال و هه مدهم
دا نه فه گه ري تو هلگي غه م
وانا وه كي ئاگري بينه
كاري ئه وي تالي ههر سوژينه
زاهد به ژ وان هه ميشه ميري
دووري ژ طه معي و ئه سيري

دبت گه لهك جاران هيجه تا وان كه سان يين تيكه ليا مير و حاكم و
مهزنيں دنياي ئه و بت، وان دقيت ب پشتا خو ب هه قالينيا وان گهرم بكه ن،
و هزر بكه ن كول ده مي هه وجه يئ ئه و دي د هه وارا وان ئين.. به لي پيشييين مه

ژ صحابی و تابعیین وان ئەف باوهره نهبوو، وان پشتا خو ب تنی ب خودی گهرم دکر، و خو دهیلا ب هیقییا وی ب تنی قه وهکی بهری نوکه مه دیارگری، ژ بهر قی چندی وان بو ب دهستقهئینانا دنیایی قهت بهری خو نه ددا چو شاه و میران، و بو پشتگهرمکرنی چو جاران قهستا بهر دهرگههین حاکم و وهزیران نه دکر، وهسا تی نهبا کو ئەو چووبانه نک وان دا فهرمانی ب باشییهکی ل وان بکهن، یان ژی کاری بو قهکرنا ریکی ل بهرا مهصلحهتهکا گشتی بکهن، ههر وهسا دا ئەو وان ژ کارین خراب و نه دورست بدهنه پاش.. ئەگهر بو قی چندی نهبایه وان قهت تیکهلییا مهزنین دنیایی نه دکر، و ل دیوانخانهیین وان ئاماده نه دبوون.

و ترسا وان یا مهزن ئەو بوو، ئەف مهزنه گهلهک قهدری وان بگرن، قیجا دلین وان ب رهنگهکی وهسا مهیلی بو وان بکهن ههتا ئەو د زولما وان ژی دا پشته قانییی بو بکهن، و خودایی مهزن دبیرت: ﴿وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَمْسَكُكُمْ أَلْتَارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾ (هود: ۱۱۳) یه عنی: گهلی خودان باوهران، وهوین مهیلدارییی بو زورداران نه کهن، دا ئاگر ب ههوه نه کهفت، و ههوه ژ بلی خودی چو پشته قان نینن ههوه ب سهه بیخن، و سهه کارییا ههوه بکهن.

هه قالینا زالمان ژ مهزنین دنیایی سههری دکیشه خوساره تییی بو خودانی، چونکی ئەو دووماهییی بهری وی ددهته ئاگری جههنه می، و ههر کهسه کی سههه رازییا دین و دنیایی بخوازت دقیت هشیاری خو بت و خو ژ دیوانخانهیین وان بدهته پاش، و نه بته هه قال و هه مده می وان، ئەگهر نه.. ئەو دی باره کی گرانی خه م و کو قانان هلگرت!

دقیقت مرۆف هه‌قالیینا وان وه‌کی هه‌قالیینیا ئاگری بزانت، راسته مرۆف
گهرمی و خوشیی و مفایی ژئی دبینت، به‌لی پا ئه‌گهر مرۆف گه‌له‌ک یی ل خو
هشیار نه‌بت دی خو سوژت!

و ژ گه‌له‌ک عه‌قلداران دئیتته فه‌گوه‌استن کو سولطانی دورست ئه‌وه یی خو
ژ ده‌رگه‌هی سولتانی دویر دئیتت، و دلی خو نه‌به‌ته وی تشتی د ده‌ستین وان دا
هه‌ی، ئه‌و دی ژیت مرۆقه‌کی دل‌رحه‌ت، و یی پاراستی ژ طه‌مه‌عی و ئیخسیرییا
شه‌یطانی و سولطانی!!

(۶)

دهرکهفتنا ل سهر حاکم ل زالم

ههر چهنده ژ زالمی قهدهر بوون
ئه ماما ژ خوروو جی پر چهدهر بوون
حاکم ژ مللهت نه یی جودایه
زولمی کو بکته ژ کاری وایه

ههر چهنده پیشییین مه یین چاک، وهکی د سالوخته تی بوری دا مه بهحس
کری، ددویر بوون ژ دیوانین زالمان ژ مهزنین دنیا یی، بهلی ئه و ژ بن حوکمی
وان دهرنه دکهفتن، و خه لک دژی وان رانه دکرن، چونکی وان دزانی ئه و خرابییا
ژ قی چهندی پهیدا دبت، گه لکه مهزنتره ژ وی زولم و زوردارییا ژ حاکمین
خراب چی دبت، و وان دگوت: دهسه لاته کا خراب بو خه لکی چیتره ژ نه بوونا چو
دهسه لاتان.

و تشتی دی یی وان باوهری پی هه ی ئه قه بوو حاکمی زالم به لایه کی
ژ خودی بو وی ملله تی یی ژ ریکا خودی دهر دکهفن، و بهر ب خرابییی قه دچن،
و ههر جاره کا حاکمه کی زالم ل سهر سه ری ملله ته کی رابوو، بهری ئه و لومی
ل وی بکه ن، و بهر هنگارییا وی بکه ن، بلا ئه و بهری خو بدنه خو و کاری خو،
دا بزنان کانی بوچی خودی ئه و ب وی زالمی موسته لا کرینه، و ههر حاکمه کی
هه بت ئیکه ژ ملله تی خو، و ژ وان جودا نابت، و ئه گهر ئه و یی زالم بت زولما

وی پشکه که ژ کارئ ملله تی، ما ئەو ژێ نه هەر ئێک ژ وانە؟ لەو دئیتە گۆتن:
هوبن د چاوا بن، ئێکی وهکی ههوه دئ بته مهزنه ههوه. و ههتا مهزنی مه یین
وهکی ئیمامی عومەر بن، دقت ئەم خو وهکی وان لی بکهین یین عومەری حوکم
لی دکر.

(۷)

فهشارتې و ناشکهراييا وان وهکې ئیک بوو

باطن وهکی ظاهری ئهوا بوو

سرې وا ژ عهلهن نه يا جودا بوو

ئهو گهلهک ژ دوروياتي و نفاقي ددوير بوون، و کاني ژ سهر قه ئهو د چاوا بوون، د دل دا ژي ئهو ههر دوهسا بوون، ههتا دييژن: ئيکي ژ وان کارهکي وهسا نه دکر کو هزر بکهت سوباهي ل ناخرهتي دهمي ئهو کار دييته ناشکهراکرن شهرما وي دي پي ئيتهبرن.

و ريپهري وان د قي سالوخهتي دا ئهو گوټنا پيغه مبهري بوو - سلاف لي بن - يا ئبن ماجه ژ شهواني فه دگوهيزت، دييژت: ﴿لَا عَلَمَ أَقْوَامًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ أَمْثَالِ جِبَالٍ تَهَامَةٌ بَيْضًا، فَيَجْعَلُهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَبَاءً مَشُورًا﴾ يه عني: ئهز هندهک مروفقان ژ ئوممهتا خو دي بينم، روژا قيامهتي دي ئين هندهک خيرين سپي بين هندي چيايين تهامه يي وان يين هين، خودي وان خيران دي وهكي توژه کا بژاله لي كهت، مه عنا: چو خيري ئهو ژ وي كاري خويي باش نابيين، شهواني گوټ: ئهي پيغه مبهري خودي سالوخه تين وان بو مه بيژه، نه كو ئهم ژ وان بين و ئهم نه زانين! وي گوټ: ﴿أَمَّا إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ، وَمِنْ جِلْدَتِكُمْ، وَيَأْخُذُونَ مِنَ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ، وَلَكِنَّهُمْ أَقْوَامٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللَّهِ انْتَهَكُوهَا﴾ ئهو براييين ههونه، و ژ ههونه، و وهكي ههوه هندهكي ژ شهقي رادين بو كرنا عيباده تي، بهلي ئهو هندهک مروفقن، دهمي دميينه ب تني د گهل وان تشتين خودي حهرام كرين، ئهو ب ناف دا دچن.

(۸)

زهلامین دنیای نهبوون

وا کهرب و غهضه ب ژ بو خودی بوو
بوغض و مهحبهت نه بو دنی بوو
قته پاله نهبوون ژ قی دنی را
هیچ مهیل و ئەقین نهبوو ب وی را
کهیفا وا نهبوو ب ظللی زائل
بو فانییی دل نهکربوو مائل

ئهو زهلامین دنیای نهبوون، و دنیا خه ما وان یا مهزن نهبوو، و ئەگه ر
کهربین وان ژ کهسه کی قه بان، یان نهقیانا وی هلگرتبا، وان ئەف چهنده بو
خودی بوو، نه بو پشک و بارین خو و نهفسا خو بوو، ئەو پاله یین قی دنیای
نهبوون، و قته مهیلداری و ئەقینداریا وان نهبوو دنیای بوو، چونکی مرؤقی
ب عقل کهیفا ب خوشیا وی سیبه ری نائیتهوا دچت و نه مینت، دنیا
د چاقین وان دا وهکی وی سیبه ری بوو یا ریتنگ بو دهمه کی کیم خو دده ته بهر،
پاشی دچت و دهیلت، قیجا چاوا مرؤف مهیلی بو تشته کی فانی بکهت، و
پشت بده ته تشته باقی؟

و ئەقه ئەو ری بوو یا خوشتقییی وان نیشا وان دای، ئیمام ئەحمده
ژ عبدالله لاهی کوری مهسعودی قه دگوهیزت، دبیرت: پیغه مبهری -سلاف لی بن-

گوت: ﴿مَا لِي، وَلِلدُّنْيَا، إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَاكِبٍ، قَالَ فِي ظِلِّ شَجَرَةٍ فِي يَوْمٍ صَائِفٍ، ثُمَّ رَاحَ وَتَرَكَهَا﴾ من و دنیا یی چ د گهل ئیک ههیه؟! مهته لا من و مهته لا دنیا یی وهکی یا وی سوبارییه یی ل رۆژهکا هاقینی خو ددهته بهر سیبهرا دارهکی، پاشی دچت و وی دهیلت.

(۹)

گریبا وان ژ کهنیا وان پتر بوو

وا ژ گریب کهنی نه زیده تر بوو
ته دگۆ قهیی دل ژ وانه مر بوو
یان قهبر و جهه ننه مال بهر وا
هاها دی غه زه ب که قیته سهر وا
توقی مرنی! کهنی چییه ته؟
روژا برنی خو هی کییه ته؟
ما دل که قری ته کا کهس و کار؟
چوون و تول پهی نهوا دکهی غار!

ئیک ژ سالوخته تین پیشیان نهو بوو وان گه لهک نه دکره کهنی، و کهنیا وان ژ گریبا وان زیده تر نه بوو، بهلکی وان دگۆت: هه چیی کهنیا وی ژ گریبا وی پتر بت، نهوی سالوخته ته کی منافقان ل نک هه یه، ژ بهر کو خودایی مه زن د نایه ته کی دا دبیرت: ﴿فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِّمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (۸۲: التوبة) یه عنی: بلا نهو منافق کیم بکه نه کهنی، و گه لهک بکه نه گری، وهک جزا بو وی کاری وان کری.

و کهنی و کهیفا وان نه ب دنیایی بوو نه بو دنیایی بوو، چونکی وان دزانی دنیا قوبناغه کا بهروه خته د ژبانان وان دا، و چند نهو ل قی دنیایی بدانن

هەر رۆژهکێ دێ ژێ بار کهن، گریبا وان ل سهر دنیا یێ بوو، و ژ ترسین خودی دا بوو، خه می کوینی خو ب سهر دلین وان دادابوو، تو دا بیژی دلین وان دمرینه! یان ژێ ههردهم قهبرهکی ل بهر سنگی وان، و جههنهم یا ل بهر چاقین وان، ئەو وهکی وی مروقی بوون، یێ هزر دکر چو نه مایه هاها غهزه ب دێ ب سهر دا ئیت.. فوزه یلی کورپی عیاضی دگۆت: دویر نینه کهسهک بکهته کهنی، و کفنی وی هاتبته چیکرن!

و تشتهکی عه جیبه مروف، توقی مرنی، هند خو ژ بیرقه بکهت، کو بکهته کهنی، هتا کهنی بو وی بته سالوخهت، و ئەو دزانت قهبر یێ د ریکا وی دا، و مرن یا ل هیقیی، و ژفانی وی رۆژا مهحشه رییه، یا ئەو نهزانت کانی دێ بهری وی ب کیژ لایی فه دهت: بهحهشتی یان جههنه می؟!

رۆژا ئەو دئیته برن، کی دێ لی بته خودان؟

بوچی دلی وی هنده یی رهقه؟ چند کهس ل بهر چاقین وی یین ئینه برن، و ئەو ل دویش وان یی دکهته غار، د گهل هند ی ژێ ئەو هشیار نابت، و دلی خو ب که نییا زیده دمرینت؟

(۱۰)

ئەو ب ترس و ھېقى بون

بارى گونەھا ل سەر مى بوو
ھېقى ب خودى تىرى دلى بوو
ئاگر نەدچوو ژ بىرى والەو
ترسى ژ دلى رەقاندىبوو خەو

ترسا ژ عەزبابا خودى، و ھېقىيا ب رەحما وى ھەردو مل ب مل ل نك
وان ھەبوون، نە ترسى ئەو بى ھېقى دكرن، و نە ھېقىيى ئەو پشتراست دكرن،
ھەردەم د ناڭبەرا ترس و ھېقىيى دا دژيان، و ھەر چەندە بارى گونەھى بى گران،
ل سەر ملين وان بوو، بەلى ھېقىيا وان ب رەحما خودى گەلەك بوو، و دلين
وان پى دتتى و ئاڧا بوون.

ژ بەر ترسا وان يا زىدە ژ خودى، دا بىتى ھەرگاف جەھنەم يا ل بەر سنگى
وان، ئەو قەت ژ سەر ھزرا وان نەدچوو، ھەتا ترسا ژ خودى ئىكا ھند ژ وان چى
كربوو دلين وان ھەردەم دەشىيار بوون، و خەو نەدنياسى.

ئىك ژ وان دگۆت: ژ بەر پىنج تىشان ئبلىس بەخترەش بوو: وى ئعتراف
ب گونەھا خۆ نەكر، و ژى پەشىمان نەبوو، و لۆمەى خۆ نەكر سەرا گونەھى،
و لەز د توى دا نەكر، و ژ رەحما خودى بى ھېقى بوو. و بەروڧاژى وى چەندى
ژ بەر پىنج تىشان ئادەم بەختەوەر بوو: وى ئعتراف ب گونەھا خۆ كىر، و ژى

په‌شیمان بوو، و لۆمه‌ی خو کر، و له‌ز د تو‌یی دا کر، و ژ ره‌حما خودی بی هیقی
نه‌بوو. مه‌عنا: بی هیقیبوونا ژ ره‌حما خودی خودانی به‌ختره‌ش دکه‌ت، و
پشتراستبوونا ژ غه‌زه‌با وی خودانی دبه‌ته هیلاکی.

(۱۱)

وان تهزکييا خو نه دکر،
و بهر ل شوهره تله نه بوو

وانا نه هه دهف بوو شوهره ت و ناف
تاقیت ب خه فی ل سهر رییی گاف
نه دچوونه ل پی شییی د دیوان
باشتر ژ خو ههر کهسه ک ددی وان
نه دگوتی: ئەمین سهر و دقیت ههر
ئەم بین و کهسه ک نه بیته پیشه بر
ئەف سالوخته تی کهسی نه زانه
هشیار به تو ژئی خو دویر بدانه

کهسه ک مروقی وهکی مروقی ب خو نایاست، قیجا ماده م وهسایه
دقیت مروف ب گوتن و مه دحین خه لکی بو مروقی د سهر دا نه چت، ژ بهر کو
ئه گهر مروف بشیت خه لکی هه مییی بخاپینت، مروف نه شیت خو بخاپینت! ههر
ئیک ژ مه باش خو دنیااست، قیجا هه وجهی هندی ناکه ت ئەم ل نک خه لکی
مه دحین بکهین، و وهسا خو نیشا وان بدهین کو ئەم گه له ک دباشین، و کهسه کی
وهکی مه نینه.. خودی مه ژ فی چه ندی دده ته پاش ده می دبیرت: ﴿هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ
إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى

﴿۳۲﴾ (النجم: ۳۲) یه‌عنی: ئەو ب حالی هه‌وه زاناتره ده‌می وی بابی هه‌وه ئاده‌م ژ ناخی ئافراندی، و ده‌می هوبن د زکین دایکین خو‌دا، قیجا هوبن مه‌دحین خو‌ب ته‌قوادارییی نه‌که‌ن، ئەو ب وی زاناتره یی ته‌قواکری ژ به‌نییین وی.

ژ به‌ر قی چهن‌دی پیشییین مه‌-خودی ژ وان رازی بت-گه‌له‌ک خو ژ هندی ددا پاش کو ئیک ژ وان مه‌دحین خو‌بکه‌ت، یان به‌ری وی ل هندی بت کو د ناخ خه‌لکی دا بیته پیش و خه‌لک ب سه‌رتبلان ئیشاره‌ت بکه‌نه وان! وان ب قه‌شارتی کاری خو‌دکر، و هندی ژئ هاتبا ب دزی قه‌ ددا ری، دا که‌س ب وان نه‌حه‌سییت و مه‌دحین وان نه‌که‌ت، ده‌می ئیک ژ وان ل دیوانه‌کی حازر دبوو نه‌دگۆت: دقیت ئەز ل پیشییی بم، یان سه‌ری دیوانی بو‌من بت.. چونکی وان هه‌ر که‌سه‌ک ژ خو‌باشتر و چیت‌ر ددیت، وان وه‌کی که‌سین نه‌زان نه‌دگۆت: دقیت سه‌ر ئەم بین، و که‌س ل پیشبه‌ری مه‌ نه‌بت، و نه‌ئیتته ریزا مه‌.

جاره‌کی گۆتنه مالکی کوری دیناری: وهره د گه‌ل مه‌ دا بچینه نقیژا بارانی.. وی گۆت: ئەز دترسم خودی ژ به‌ر من به‌ران ل هه‌وه بیارینت.

و ئیک ژ وان دگۆت: ئەگه‌ر بیهن ژ گونه‌هان هاتبا، هه‌وه ژ به‌ر بیهننا من یا گه‌نی ته‌حه‌ممول نه‌دکر!

به‌ری خو‌بده وان.. و به‌ری خو‌بده مه‌، ئیک ژ مه‌ دو کارین باش دکه‌ت هزر دکه‌ت سه‌بییدی ته‌قوادارانه، و خه‌لک هه‌می دقیت ده‌ستی خو‌بو‌بده‌ته سنگی خو، ما ئەو نه‌هوه یی فلان کاری باش کری!

خودی ره‌حمی ب وی ببه‌ت یی خو‌بنیاست و ل هه‌ددی خو‌راوه‌ستت.

(۱۲)

وان خیر بو خه لکله هممییله دقیا
و ل خرابین وان دبورین

ئسانئ ب باوهر و موسلمان
قهدری خو گه لکه هه بوو ل نک وان
لهورا نه دکر د گه ل عه داوهرت
هه ردهم ب مه حه بیهت و سه خواوهرت
لیبۆرین و عه فو و هم سه ماحهت
بو وانه بوو نیشان و خه سلهت
سه برا وا هه بوو ل سه ر نه زانا
پر زیده ره حم دبر ب وانا
بو هه ر که سی هه ز دکر ئه وا خیر
حه تتا ژ بو وی که سی نه جامیر
پیش وا قه دگرت ئه وا به هانه
کو قه ومی مه ره بی یی نه زانه

ژ سالۆخه تین بهرچاڤ یین جیلئ پیشیی ژ قئ ئوممه تی -خودی ژ وان
رازی بت- ئه و بوو وان خیر بو خه لکی هه مییله دقیا، و دلین وان ژ که رب و
کین و نه قیانا موسلمانان دقالا بوون، و مروقی موسلمان و خودان باوهر ل نک

وان کهسهکی ب بها و جهتی ریزگرتنی بوو ل نک وان، ب دلهکی صافی و تری
 قیان وان سهردهری د گهل وان دکر، و دوزمناتییا وان نه دکر، و ئەفه جهئینانا
 فرمانا خودی بوو، دەمی ئەمر دکەت: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ (الحجرات: ۱۰)
 ههما خودان باوهر برایین ئیکن.

وپیغه مبهەر ژی -سلاف لی بن- هەر وی فرمانی ل خودان باوهران دکەت،
 دەمی دبیرتی: ﴿كُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا﴾ هوبن به نییین خودی بن، و برایین ئیک بن،
 و دبیرت: ﴿الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُجْذَلُ وَلَا يُخْرَهُ.. بِحَسَبِ أَمْرِ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقَرَ
 أَخَاهُ الْمُسْلِمَ﴾ موسلمان برایی موسلمانیه، ئەو زۆرداریی لی ناکەت، و وی
 شهرمزار ناکەت، و ب چاقهکی کیم بهری نادهتی.. و تیرا مروڤهکی خرابی ههیه
 کو ئەو برایی خوئی موسلمان کیم بکەت.. وەکی ئیمامی موسلم ژی
 قه دگوهیت.

ژ بهر قی چەندی وان هەز ژ ئیک و دو دکر، و خیر بو ئیک و دو دقییا،
 ل خەله تیپین ئیک و دو دبوورین، و دلفرههی و سه ماحەت بو وان وەکی نیشانی
 لی هاتبوون، و صهبرا وان د گهل مروڤین نهزان یا زنده بوو، و د گهل ئیک و دو
 ب رهحم بوون، و وان خیر بو هەر کهسهکی دقییا، هەتا بو وی کهسی خراب و
 نهجامیر ژی بت، بهلکی خو دلی وان ب کافران ژی قه بوو، وان هەز دکر کو ئەو
 ژی ب هیدایەت بین، و قهستا هەقییی بکەن؛ دا ل دنیایی و ئاخهتی شهرمزار
 نه بن، و پیشه وایی وان د قی چەندی دا پیغه مبهری وان بوو -سلاف لی بن-
 ئەوی هیجەت پیش مللهتی خوئی کافر قه دگرتن، و دەمی جبریل -سلاف لی
 بن- هاتییه نک -پشتی خەلکی طائیفی ئەو ب کریتترین رهنگ زقراندی- و
 گوتیی: ئەفه ملیاکهتی چیا یان یی د گهل من، ئەگەر تو دەستویریی بدهی ئەو

دئ چيایان ب سهر خه لکئ مه که هئ دا ئینته خواری، وی گوت: نه.. هیقییا
من ژ خودئ نهوه نهوه هندهک مروقان ژ پشته وان بینته دهر په رستنا خودئ ب تنئ
بکهن و چو شریکان بو وی چئ نه کهن، و روژا ئو خودئ ژئ ده مئ کافران خوبن
د له شئ وی ئینای، وی دوعا بو وان کر و گوت: (یا ره بی تول ملله تئ من
ببوری.. نهو نزان!!).

لهو نه م دیبژین: موسلمانئ دورست یئ ل سهر ریکا پیشیین ئوممه تئ
بجت، که رب و نه قیان و دلره شیئ بو چو که سان نانیاست.

(۱۳)

داخواز که ریڼ مه زنه و رئاسه تله نه بوون

داخواز نه دکر چو جا ریاسه ت
حه تتا دگه هشته وا ئی مامه ت

هیچی نه دکر نه به د سه راتی
لی خه لکی ددایی پیش به راتی
قه ت به ز نه دکر نه و ال دوو وی
کو خو نه ددی نه هل ژ بو وی
هشیار بی.. سه ره دئیشن هه ر!
خه ونا ته بلا نه بت بی سه ر

ژ بهر کو نه و زه لامین ئاخره تی بوون، و دنیایی چو بهایی خو ل نک وان
نه بوو، قه ت به ری وان ل هن دی نه بوو مه زنییا خه لکی بکه فته د دهستی وان دا، و
چو جار ان ژی هیچی و مرادا وان نه و نه بوو ب به را خه لکی بکه فن.. و د گه ل
هن دی ژی نه و د ناف خه لکی دا ژ روژی بلند تر بوون، و ژ هه یچی گه شتر بوون،
ده می وان مملانی سه را دنیایی د گه ل خه لکی نه دکر، خه لکی نه و بو خو دکر نه
پیشه و، و نه فه عه ده تی که فنی دنیایی و مرو قانه، هن دی تول دویش به زی دی
ژ ته ره فن، و هه ر جاره کا ته پشتا خو دایی و خو ژی بی منه ت کر، دی ل دویش
ته ئین!

(۱۴)

کاروان شیرهت بوو

وانا ژ نه صیحه تی مه زنتر
قہت کس نه ددیت و ہم بلندتر
شیرهت بو خودی و نه بیی ئە کره م
وا دکر ل خه و اص و عامی هه رده م
ئامانجا نه صیحه تی تو زنه ار
نه که کو که سی بکه ی بریندار
دا کس نه که تن ژ ته نفوره
شیرهت بکه وی ب حوسن و توره

پیشکیشکرنا شیرهت و نصیحه تان بو هه ر که سه کی، یی مه زن بت یان یی
بچوبک بت، زانا بت یان یی نه زان بت، ئیک ژ سالو خه تین قی ئومه تیه،
خودایی مه زن ده می به حسی وان مرو قان دکهت یین ژ خوساره تییی رزگار دبن،
دبیژت: ﴿إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ (العصر: ۳)
یه عنی: ب تنی ئەو خوسارهت نابن یین باوه ری ئینای، و کارین
چاک کرین، و شیرهت ب حقیی و ب صه بری ل ئیک و دو کرین.

و پیغه مبه ر - سلاف لی بن - دبیژت: ﴿الدِّينُ النَّصِيحَةُ﴾ دین هه ما شیره ته،
گوتن: بو کی؟ گوت: ﴿لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ﴾ بو خودی و بو

کیتابا وی و بو مهزنین موسلمانان و عامیپین وان. وهکی موسلم فه دگوهیتزت. و شیرهت بو خودی نهوه باوهریبا مروقی ب ئیکینیا وی یا دورست بت، و بو کیتابا وی کو مروث ب دورستی کاری پی بکهت، و بو مهزنین موسلمانان کو مروث ل سهر حقیپی گوهاریبا وان بکهت، و بو عامیپین موسلمانان کو مروث بهری وان بدهته وی ریکی یا خیرا وان تیدا.

و چونکی دبت ههر کهسهک بهر ب گونههی و خله تیپی فه بچت، ژ بهر کو مروث نه یی مهعصومه، دقیت کهس خو د سهر شیرهتی را نه بینت، و کهس نه بیژت: نه ز نه یی هندیمه شیرهت ل من بینه کرن، چونکی نه زم شیرهتان ل خه لکی دکهم!

بهلی ل دهمی مروث کهسهکی شیرهت دکهت دقیت یی هشیار بت ژ ناداب و توره یین شیرهتی دهرنه کهفت، چونکی نارمانج ژ شیرهت کرنی نهو نینه کو نهو کهسی شیرهت لی دئته کرن بیته بریندار کرن، یان شکاندن.. نهو کهسی ب کاری شیرهت کرنی رادبت دقیت یی زانا بت ب دینی، و ب توره یی شیرهتی و سه ره دهریبا د گهل خه لکی، نه گه نه.. نه جامه کی خراب دی ب کاری وی فه ئیت.

(۱۵)

نهرم و حهلیمییا وان

جامییری و نهرمی و حهلیمی

ملکهچی بوئیهدو و رهحیمی

ئهف طهبع و صفاتی پیشییا بوون

لهورا ب سهعادهتی چ شا بوون

کو مروّف کسهکی جامیر و نهرم و حهلیم بت، ئهفه ئیک ژ نارمانجین
قی دینییه، و ژ وان توره و ئهخلاقانه بین ئیسلامی بهری مه دایی، ژ بهر قی
چهندی پیشییین مه -خودی ژ وان رازی بت- ب نهرم و حهلیمی دهاتنه
ناسین، و زوی ب زوی کهرین وان فهنه دبوون، ئهگه خۆ بهرانبه کسهکی زوردار
و خراب ژی راهستیابان، ژ بهر کو وان دزانی ئه و خیرا ب نهرم و حهلیمی
فه دئیت چو جاران ب دژوارییی فه نائیت، و خودی دهمی موسا و هاروون
هنارتینه نک فیرعهونی گوتی: ﴿أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ﴾ (۴۳) ﴿فَقَوْلًا لَهُ قَوْلًا لِّئِنَّا لَعَلَّهُ
يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ﴾ (طه: ۴۳-۴۴) هوبن ههردو ههپنه نک فیرعهونی ئه و یی
د سهر پی خۆ دا چووی، وهوبن گوتنه کا نهرم بیژنی، دا بهلکی ئه و بیرا خۆ
ل حهقییی بینته فه یان ژ خودی بترست.

دیژن: جارهکی زانایهک چوو نک خهلیفهیهکی؛ دا شیرهتهکی لی بکهت، و
دهمی ئه و زانا زقر و دژوار ئاخفتی، خهلیفهیی گوتی: هییدی هییدی.. نه تو

ژ مووسای و هاروونی باشتري، و نه ئەز ژ فيرعهوني خرابترم، دەمى خودى ئەو
هنارتينه نك وى گوتى: ئاخفتنهكا نهرم بيژنى!

و زاناين مه بين پيشيى ل وى باوهري بوون كو ده رهجين ههر كهسهكى
ل نك خودى و ل نك بهنيان ژى هنگى بلند دهن دەمى ئەو ئەدهبهكى زبده
ل نك خو پيدا دكهت، و مهزنترين ئەدهب ئەوه تو زيده د خو نهگههى، و هزر
نهكهى كو تو ژ خهلكى ههميى چيتر و زاناترى، و ئەو كهسى تورهى د گهل
خهلكى ب كار نهئنت، و د گهل وان يى زقر بت، ههر وهكى ئەو خو ژ وان
بلندتر دبينت.

(۱۶)

ترسا وان ژ دووماهيا خراب

دل دهم بو دهمی قهلب دبیتن
جارا ههیه مونقهلب دبیتن
لهو وا ههبوو ترس و خهوفهکا تیر
کو بمرن و عاقیبهت نهبت خیر
بوئا ئهقی ئهو دبوون ههر و ههر
بو باشییا خاته می دوعاکهر
ره بی مه تو هیقی و پهناهی
ئاخر بدهیه مه کهیف و شاهی
طهیری ئهجهلی کو دا مه دهوران
گاڤا کو پهری مه هاته پیچان
ریکا مه کهته موحیط و دهریا
بهلگی مه کهت و ژ داری و هریا
دهستی مه ژ ههر کهسی قهقهتیا
ناقئ مه دقئ دنی ده مهحیا
نهفسا مه ب (ارجعی) قهخوبنه
هیژایی (و ادخلی) ببینه

ئیک ژ وان دو عایین پیغمبهری -سلاف لی بن- گلهک جاران بو خو ژ خودایی خو ذکر، وهکی عبداللهی کورپی عه مری ژئی ریوایهت دکهت، نهو بوو وی دگوت: ﴿اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ﴾ یا ره بیی وهرگیپی دلان، تو بهری دلین مه بدهیه طاعهتی خو. نهفه ژ هندی چونکی وی دگوت: ﴿إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ، كَقَلْبٍ وَاحِدٍ، يُصَرِّفُهَا حَيْثُ يَشَاءُ﴾ هندی دلین مروقانه ههمی د ناقبهرا دو تبلین خودی دانه، وهکی دلهکی، نهو وهسا وان وهردگیپت وهکی وی دقیت. ههر وهکی ئیمامی موسلم فه دگوهیتت.

ژ بهر قی چهندی مروقی خودان باوهر ههردهم دترست کو خودی دلی وی بهر ب گونهه و خرابییی فه وهرگیپرت، قیجا دووماهییا وی ل سهر خرابییی راوهستت و بچته هیلاکی، ژ بهر قی چهندی ئیک ژ دو عایین گرنگ کو دقیت چو جاران ژ بیرا مروقی نهچت نهوه مروق دو عایا (دووماهییا باش) بو خو ژ خودی بکهت، و کو دهمی نهو دکهفته بهر مرنی خودی تهوفیقا وی بدهت و وی ل سهر حه قییی موکم بکهت..

یا ره بیی تو مه ژ وان بهخته وهران بهر ژمیری بین کول بهر مرنی تو ب گازییا: ﴿يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ أَرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَةً ﴿٢٨﴾﴾ (الفجر: ۲۷-۲۸) وی فه خوینی، نهفسا وی بستینی و تو یی ژئی رازی و نهو ژ ته رازی، و دهمی تو مه بو دیوانا خو فه دخوازی تو ب فهرمانا ﴿فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾ وَأَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾﴾ (الفجر: ۳۰-۹۲) کهرهمی د گهل مه بکه.

(۱۷)

دلنزمی و تهواضوعا وان

دلنزمی و ههم نهفسبچووی
بو وان بیوو ری ژ بو سلووکی
لهو کس نهددی د بن خو دا وان
و ناف ب تهکهبیوری نه دا وان

دلنزمی و کو مروقی نهفسهکا بچویک ههبت، یهعنی: مروث کهسهکی
(موتهواضع) بت و خو ل سهر سهری خه لکی مهزن نهکته، نهغه تشتهکه خودی
فرمان پی ل پیغهمبهری خو کریه، دهمی دبیرتی : ﴿وَأَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الشعراء : ۲۱۵) یهعنی: تو چهنگی خو بو وان خودان
باوهران بشکینه بین دویکهفتنا ته کری. و شکاندنا چهنگی بو وان مهعنا وی
نهوه تو خو ل سهر سهری وان مهزن نهکه.. قیجا نهگه نهغه حالی پیغهمبهری
بت -سلاف لی بن- پا هوین چ دبیرن بو بین وه کی مه؟

دقیق مروث کهسی د بن خو دا نهبینت، نهگه ته ئیکی ژ خو مهزنتر
دیت، بیژه: عهمری وی ژ بی من پتره نوکه وی ژ من پتر باشی کرینه.. و نهگه
ته ئیکی ژ خو بچویکتر دیت بیژه: عهمری من ژ بی وی پتر نوکه من گونهه
ژ وی پتر کرینه! ب فی رهنگی نهوه ههمی دی د چاقین ته مه زن بن، و تو خو
د سهر کهسی ژ وان را نابینی. بو ته کیماسی نینه دهمی بچویکهکی ژ وان بدهیه
بهرا خو، و ژ بیر نهکه ههچی بی بو خودی خو نزم بکته خودی دی وی بلند کته.

(۱۸)

وان ب ترس و برس
خو پهروهرده دکر

عادهت بوو ههمیشه بایئ نهفسئ
پهروهرده دکر ئەوا ب ترسئ
وا برس ژ تیرییئ پتر بوو
بینهفسئ لهوا د دل ده مر بوو
ئهلقصه ئەوئ ب قئ بکهت کار
تالی ل وی دئ سثک بتن بار
زاهد ژ دنی ئەگهر بچی تو
مالک ل بهحشئ دئ بی تو

ترس و برس .. دو تشتن ل سهر نهفسئ گهلهک دگرانن، دو تشتن ژ ههمی
تشتان پتر پیشیین مه نهفسین خو پئ پهروهرده دکر، ئیک ژ وان تبلا خو
نیزیکی ئاگرئ شهملکی دکر هتا نیزیکبوو بسوژت، پاشی دگوته خو: تو نهشیی
صهبری ل سهر ئاگرئ شهملکی بکهی قیچا چاوا دئ شی صهبری ل سهر ئاگرئ
جههنه می کهی؟!

و سهرهاتییا وان د گهل برسی و روژیگرتنی ژی یا عنتیکه بوو، ئەو هند
دتیر نهبوون هندی دبرسی بوون، چونکی وان دزانی گاڤا زک ژ خواری تژی بوو،

و دل ژ ترسۆ خالی بوو، هەر خرابییەکا هەبت خودان خو ژۆ نادەتە پاش. ئەو گەلەک ژ هندی دترسییان ل ئاخەرەتۆ باری وان یی گران بت، لەو هیتشتا ل قیترۆ وان کاری بۆ سقکییا باری دکر، ترسا وان ئەو بوو کو ئەگەر وان بارا خو ژ خوشییان ل قی دنیا یی بر، ل ئاخەرەتۆ وان چو بار د خوشییا بەحەشتی دا نەبت، لەو صەبرەکا زێدە وان ل سەر نەخوشییا قیترۆ دکر، دا ل ویرۆ ئەو خوشییەکا زێدە بینن.

قیجا هەر کەسەکی بقیت ل ئاخەرەتۆ بەحەشت بگەهتۆ، بلا ئەو باری خو ژ دنیا یی گران نەکەت، چونکی ئەوین ل قیترۆ دبارگران ل ویرۆ سقک ددەنە رۆ!

(۱۹)

رَابوونا وان ب شەف بۆ عىبادەتى

شەف تا ب سەحەر ل پېشبهرى يار
طاعت دكر و دمانه هشير
دائىم د روكونوع و سەجدەتى بوون
قائىم د مەقامى خدمەتى بوون
حەتتا كونەبى ژ خىرى ئەبتەر
روهبانى شەقى بە ئەى برادەر
بۆ موئمنى ھەر بلندييە ئەو
ھشير بە.. مەحاله خەو د گەل كەو!

رَابوونا ب شەقى بۆ كرنا عىبادەتى ل وى دەمى خەلكى ھەمىيى خۆ
ب دەست خەوى قە بەرداى، مەزنترىن كارە گونەھىن رۆژى پى دئىنە ژىرن، و
باشترىن دەرمانە بۆ دوپركرنا ئىش و دەردان ژ لەشى، و گشكرنا روى مرقى
د نافت خەلكى دا.. ئىمام ئەحمەد ژ ئبن مەسعودى قەدگويەت، دىيەت:
پىغەمبەر -سلاف لى بن- دىيەت: ﴿خودايى مە ژ زەلامان عەجىبگرتى دبت،
زەلامەك ژ نافت نقىنن خۆ دەردكەفت، و خوشتقىين خۆ دەھىلت و قەستا نقىيژا
خۆ دكەت، خودى دىيەت: بەرى خۆ بدەنە عەبدى من، ژ نافت نقىنن خۆ دەركەت،
و خوشتقىين خۆ ھىلان، ژ بەر وى خىرال نك من ھەى، و ژ ترسىن عەزابا من.

و زهلامهکئی جیهادا د ریکا خودی دا دکهت، ههقالین وی ههمی ژ چهپهری درهفن و ئەو دزانت چ د رهقی دا ههیه، لهو ئەو دزقرت ههتا خوینا وی درژت، خودی دبیرت: بهری خو بدنه عهبدی من، ژ بهر وی خیرال نک من ههی و ژ ترسین عهزابا من دا ئەو زقری و خوینا خو پرژاند.

و د ریوایهتهکا دی یا (مهوقوف) دال نک ئیمامی طه بهرانی هاتییه کو خودی د رویی قان ههردویان دا دکهته کهنی، و دبیرته ملیاکهتین خو: ئەو چیه وه ل عهبدی من کری قی تشتی بکهت؟ ئەو دبیرتن: ئەو هیقییا رحما ته دکهت و ژ عهزابا ته دترست، خودی دبیرتی: تشتی وی هیقی کری من دایی، و تشتی ئەو ژئی ترسیای من ئەو ژئی ئەمین کر.

مهعنا: ئیک ژ وان کهسان یین خودی شانازیی پی دبهت، و هیقییین وی ب جه- دئینت ئەوه یی ل شهقی بو کرنا عیبادهتی رادبت، لهو هندهک خودیناسان دگوت: ((بلندییا خودان باوهری رابوونا ب شهقییه، و بی منهتییا ژ خه لکی سهرفه رازییا وییه))، و هندهکین دی دگوت: ((د دنیا یی دا دههک وهکی دهمی خه لکی بهحهشتی یی خوش نینه، ئەو دهم تی نهبت یی ئەو ب شهقی تیدا رادبن، و شربنییا موناجاتی د دلین خو دا دبین)).

و ژ سالوخهتی بهرچاقتی پیشییین مه ئەو بوو وان پتربیا دهمی شهقی ب کرنا عیبادهتی دبوران، وهکی خودایی مهزن دبیرت: ﴿تَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ (السجدة : ١٦) یهعنی: ته نشتین وان ژ نقینان دویر دکهفن، ژ بهر کو ب شهقی ئەو بو کرنا نقیر و دوعیان دهشیارن، ژ ترسین عهزابی و بو طه مهعییا خیری ئەو دوعیان ژ خودایی خو دکهن، و ژ وی رزقی خودی دایه وان ئەو خیران دکهن.

پترييا دهمی شهقی دی بینی ئەو ب روکووع و سوجوود و دوعا و گرييا ژ ترسين خودی دا دبۆرينن، ل وی دهمی تارييا شهقی وان ژ چاقتين هەر ئيکی فهديرت، و ئيخلاق تيدا پتر بهرهرز دبت، و ئەگەر ئەف کاره ل بهر هندهکان يی ب زهحمەت بت، ئەو ل بهر وان يی ب زهحمەت نهبوو، چونکی سپيدهيا وهگرتنا خيري تارييا رابوونا ب تهکليفی ل بهر وان سفک دکر، وهکی ژ زانايی ناقدار (بن جهوزی) دئيته فهگواستن!

ئەگەر بئزته ته: د قان پينج سهعتين بين دا، وهختهکی سولطان دی ئيت، و چی گاڤا وی تول قيروي ديتی، هەر تشتهکی ته بقیت ئەو دی دهته ته.. تو بيژی: خوگرنا ته ل وی جهی ل قان هەر پينج سهعتان دی ل بهر ته يا گران بت؟ يان تو دی بيژی: خوگرنا پينج سهعتان ل هيقييا سولطانی، چو نينه بهرانبهر وی بهختهوهرييا پشتی هنگی دی گهته من؟

گوھی خو بده قی حهديسی يا بوخاری ژ ئەبوو هورهيرهی فهدگوهيزت، دبيزت: پينغهمبهري -سلاف لی بن- گوټ: ﴿يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَعْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ﴾ هەر شهف دهمی سيئيكا دويماهيی ژ شهقی دمينت خودايی مه دئيته عسمانی ديايی، دبيزت: کی دی دوعايهکی ژ من كهت دا ئەز د بهرسقا وی بيم، کی دی داخوازهکی ژ من كهت دا ئەز داخوازا وی بدهمی، کی دی داخوازا ژبيرنا گونههان ژ من كهت دا ئەز گونههين وی بو ژی ببهم؟

و پشتی قی طهمهعکرنی، ئەو كهسی خهوی چيتر و خوشر بينت، چ ناف يی ههژی وييه مروف ل سهر بدانت؟ قيجا دا كو تو ژ خيري بيبار نهبی، و ژی نهئيه فهپين، ژ زهلام و فيرسين شهقی به، و هشيار به! د كهفن دا يا هاتييه گوټن: كهو و خهو پينكفه ناگههنه كهسی!!

(۲۰)

وان زانین ژ ههر ئیکه زانا
وهردگرت

ههر ئیکه ل نک ههبايه علمهک
زانيبا د مهسهلی ده فههمهک
بو خو وهکی سهييدهک دزانی
رووگاههکه ههردهمی ددانی
گاڤا کو دچوونه پيشی سهيدا
ملکهچ، ب ئهدهب دبوون، و شهيدا
سهيدايه ل سهر ريبا ته نيشان
گهر ئهه نهبوویا دمايه حهيران
فهتر تو حهقی ئهوی بزانه
چيتر ژ ههمی کهسا بدانه
رپيا کو ژ بو ته ئهه بدانه
گهر طالبی علمی حهق بزانه

ئارمانجا وان يا مهزن ئهه بوو ئهه علمی ب دهست خو بيخن، لهه ههر
کهسهکی وان علمهکی دورست ل نک ديتبا، يان زانيبا کو ئهه د مهسهلهکا علمی
دا يی شارهزايه، وان قهستا وی دکر و ئهه بو خو دکره پرووگهه و دچوونه نک

علم بۆ خو ژى وهردگرت، و ههر سهيدايه كى تشته كى كيم ژى نيشا وان دابا، وان
 ئەو وهكى سهييدهكى بۆ خو دديت، و قهدره كى زيده ددايى، و هتا دمرن ژى
 دوعايا خيړى بۆ وان دكر و خو منته دار بۆ وان دزانى.. و ده مى ئەو ل ديوانا
 سهيدايى خو ئاماده دبوون، خو پشتى ئەو د علمى دا پيش دكهفتن ژى، و
 ژ سهيدايين خو ناقدارتر ژى لى دهاتن، وان ئەده بى زيده د گهل ب كار دئينا، و
 خو كيمتر ژ سهيدايى خو دديتن، ملكه چى و تهواضوع د گهل وان ب كار دئينا،
 و ب قيان و ههژيكرن سهره دهري د گهل دكر، ئەگەر خو هندهك جوداهييين هزرى
 يان مهزه بى د ناچه را وان دا هه بان ژى، چونكى نه ژ ئەخلاقي موسلمان بيه ئەو
 مفايى ژ ئيكي وهرگرت، و بى ئەده بىيى د دهر حهقا وى دا ب كار بينت،
 ب هيجه تا هندهك جوداهييين هزرى.

و حهقى سهيداي ل سهه مروقى گهلهكه، چونكى ئەوه رپكى نيشا مروقى
 ددهت، و ئەگەر ئەو نه با سهرين رپكى دا ل بهر مروقى بهرزه بن، لهو دقيت ئەو
 ژ ههر كهسه كى دى چيتر بت ل بهر مروقى، و مروف حهقى وى ژ بى ههر
 ئيكي دى پتر بزانت، و ئەو كهسى ب دورستى داخوازكهري زانينى بت، دقيت
 ل سهه وى رپكى بچت يا سهيدايى وى بۆ ددانت، دا زويترين دهم بگه هته
 ئارمانجى.

(۲۱)

وان کارل ئاخره تئ پيش کارل دنياي دئخست

پشتا خو نه دابوو عاقلی قهت
ئاجل نه ددا ب عاجلی قهت
دنیا کونه وارگهه و نه ماله
بو عاقیبه تی دبوونه پاله
هشیار به بده تو زیده قه دری
بو تشتی د گهل ته ئیته قه بری
کاری ژ بو فانییی فه نایه
کا سه حکئی برا ژ وی چ مایه؟!

دنیا نه جهی مانئییه، بهلکی نه وهکی هاقینگه هه کییه، مروث بو ده مه کی
کورت لی دمینت پاشی ژئ باردکته، لهو ههر که سه کی عه قل هه بت، و کاری
ب عه قلی خو بکته، و پشت نه ده تی، دقیت دلی خو ب قی دنياي خوش
نه کته، و ئاخره تی ئاجل (یا ل پاشیئی دئیت) نه ده ته ب دنياي عاجل (یا
ل پیشیئی دئیت)، چونکی عه قل حوکمی ب هندی دکته کو شهرت نهو تشته
یی ل دویماهییی دمینت، و دبیزن: نهوی ل دویماهییی دکته کهنی، نهو پتر
دکته کهنی.

ب ڀرستي دنيا نه وارگههئ مروقييه، و نه نهو مالہ يا مروڦ لئ دمينت،
بهري خو بدئ چندان بهري ته دلئ خو برهويئ، و هيڻيئ خو پيڻه گريدايون،
پاشي چ ب سهري وان هات و نهو کيڻه چوون؟

نهگر ته نهغه زاني، دڦيٽ تو ڙي وهکي پيشيئ مہ بو ئاخرهئ بيہ
پالہ، ڦئ دنيايئ وهکي مهزعهتهکي بو ئاخرهئ بيئي، توڦي لئ بچيني، دا
سوياهي ب دلخوشي بهرهمهکي باش ههليئي، و هشيار به! د ڦئ دنيايئ دا تو
قهدر و قيمهتي بده وي کاري بيئ تو د گهل خو دبهيه قهبري، چونکي بهس نهو
دئ فايديئ ته کهت، و هشيار وي کاري به بيئ کو بو دنيايا فاني دئيتهکرن،
چونکي کاريئ بو فانيئ بت دئ بيئ فاني بت، سهح که کاريئ وان بيئ کول و مل
بو دنيايئ بوينه پالہ کاني چ ڙي مايه؟

ل نافي چالا مهچين ههستي
ل دور کرما صفا بهستي
کهستي تشتهک نهما د دهستي
خودانين بهژن و بالايئ
خودانين گهردهن و خالا
جهمال و ملکهت و مالا
همي ڙي دهرکهتن ڦالا
خوزيکا نهلي مهرضايئ

(۲۲)

دلای خو نهدبره وای تشتای

د دهستی خه لکای دا

وا ژ غهیری خودی ئه مهل نه دیبوو

هیچی ژ ههمی که سا بریبوو

زاهد د بضاعتی ئه میرا

راغب کو بژین وهکی فهقیرا

نه دمایه ل حه فحه فی بهری وا

خالی ژ وی شه هوه تی سه ری وا

نه ل عه رده رزق، ل ئاسمانه

نازل دکه ره بیی عالی شان

بارا ته ژ رزقی گهر بدیرت

ما کهس ههیه وی ل ته فه شیرت؟!

مه رزووقی نه کهی بینی رازق

مه خلووقی نه گیره شو بهی خالق

و کو مه زانی دنیا واری فه نائییه، دقیت بزاین ئه و مالی د دهستی
خه لکی دنیا یی ژی دا ماله کی فانییه، و خیرا ل نک خودی هه ی ماله کی
باقییه، و ئه گهر نه ژ بهر هندی با کو گه لکه جاران مروث دشیت به حه شتی

ب مالی بکرت، دهمی دهستی هاریکارییی بو مروّقین پیتقی درپژ دکت، پیتشییین مه ئیکجار دلی خو نه دبره مالی.. وان مال هند دثیا هندی ئەو بیا هاریکار ل سەر کاری ئاخره تی، ئەگەر نه فەرقا دیناری و حسحاس و خیشه بهرکان نه بوو ل نک وان، و ژ بهر کو وان هیقی ژ هەر کسه کی -ژ بلی خودی- بریبوو بهری وان ل دهستی کسهی نه بوو، لهو وهکی پاشایان دژیان، و د کهفن دا دبیزن: شهیطان نه شیته موخلسی، و سولطان نه شیته موفلسی! وان پشت ددا پهرتالی میر و حاکمان، موفلس و فهقیر دژیان، دا بزین سولطان! ئەف حه فحه فال سەر دنیا یی هوبن ل نک مه دبینن، و غاردانا ب دویش دینار و دهره می فه، ل نک وان نه بوو، سەر و دلین وان ژ قی شه هوه تی، شه هوه تا کۆمکرنا دنیا یی، دقالا بوون، لهو ئەو ژ خه ما دنیا یی دقالا بوون، و خه ما وان خه مه کا ب تنی بوو: خه ما ئاخره تی.

تشته کی گه له کی فهره مروّقی باوه ریه کا باوه ری هه بت کو رزق ل عه سمانی دبیته لی کفه کرن، نه ل عه ردی، و تو ده می ل دویش رزقی خو دگه رییی تو نه رازقی به لکی تو مه رزووقی، قیجا بلا خه ما ته یا سفک بت، ل رۆژا ئو خودی ده می صه حابییه ک شه هیدبووی هنده کان گوته ژنکا وی: تو مایه بی خودان ئیدی تو دی چ که ی؟ و چاوا خو ب خودان که ی؟ وی گو ت: من ئەو نه نیاسی بوو رازق، ئەوی رزقی مه کۆم دکر، نه کو رزق ددا مه، ئەوی رزق ددا مه بی زبندییه و نه مرییه!

رزق یی ل عه سمانی، و کسه ک نه شی ت وی بو ته بینته خواری ئەگەر خودی نه بت، و ئەگەر خودی باره ک ژ رزقی بو ته نفیسی، و ئینا خواری و دا ته، کسه ک نینه بشیت وی رزقی ژ ته بستینت، یان ل ته فه شیرت، و ژ بلی خودی

هەر کەسەکی هەبت، کی بت کی نه بت، دقیت تو وی بنیاسی مهرزووق نه رازق،
و هشیار بی وه نهبت تو ئیک ژ سالۆخه تین خالقی (کو دانا رزقییه) بدهیه
مهخلووقه کی، خودی دبیرت: ﴿أَهْمُ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ
خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ (الزخرف: ۳۲) یه عنی: ئه ری ما خوونه ئه ون ره حما
خودایی ته لیکفه دکهن، دا ئه وئ بدانه وی جهی یئ وان بقیت؟ نه خیر..
ئهمین یئ کو د دنیا یئ دا رزق د ناچه را وان دا لیکفه کری، و مه هنده ک ژ وان
ل سهر هنده کان بلند کرینه: ئه فه یئ دهوله مهنده و وئ هه یئ فه قیره، ئه فه یئ
ب هیزه و وئ هه یئ لاوازه؛ دا هنده ک ژ وان بینه ئه گه را ژیارا هنده کان. و
دلۆقانییا خودایی ته -ئهی پیغه مبهه- ده می ئه و وان دبه ته به حه شتی، ژ وئ
چیتره یا ئه و د دنیا یا فانی دا کۆم دکهن.

(۲۳)

ترسا وان ل سهر رزقئ عه یالی نه بوو

چونکی هه بوو وا یه قین و باوهر

کو رزقی ددهت خودایی نه کبه

ترسا وان نه بوو ل سهر عه یالی

بیتار کو بین ژ مال و حالی

چونکی وان باوهری هه بوو کو رزق د دهستی خودی دایه، و هه چییی خودی رزقی وی بدهت کهس نینه بشیت وی رزقی ببرت، ترسا وان ل سهر هندی نه بوو پستی وان عه یالی وان بیتار ژ رزقی بمین، لهو هزرکنا د پاشه پرژا عه یالی دا وکومکرنا مالی بو وان، بهری وان نه ددا قهلسی و به خیلییی، و بهری وان هند لی نه بوو پستی خو مالی دنیا یی بو عه یالی خو بهیلن، هندی بهری وان لی بوو کو چاکییا خو بو وان بکه نه سهر مال، خودایی مهزن د سهرهاتییا خضری دا د گهل دیواری هه ردو ئیتیمان دبیرت: ﴿وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا﴾ (الکف: ۸۲) و ژ قی ئایه تی - وه کی زانا دبیرن - دئیته وهرگرتن کو چاکییا ده یابان پستی مرنی ژی مفایی دگه هینته عه یالی کو ژیا نا وان خوشتر لی بیت، و مالی وان بو بیته پاراستن.

نه بوو حازم دبیرت: مالی خو د ریکین خیری دا خه رج بکه ن، و بلا ترسا هه وه ل سهر عه یالی نه بت کو پستی هه وه فه قیر بیت، چونکی نه گهر نهو خودان

باوهر بن خودی بی حسیب دی رزقی دته وان، و ئەگەر ئەو فاسق بن هوین
ب مالی خو هاریکارییا وان ل سەر فاسقییی نهکهن.

و مه دائنی دبیزت: هیلانا ئەدهب و تۆرهیان بو عه یالی وهک میرات، چیتره
ژ هیلانا مالی، چونکی ئەدهب مال و مه نصب و قیانا خه لکی ب دهست وان قه
دئینت، و خیرا دنیا یی و ئاخه تی بو وان کۆم دکهت، به لی مال زوی دچت قیجا
نه دنیا و نه ئاخهت بو وان دمینت.

و چهند مروث ته دیتینه بابی وان ماله کی مه زن ل پشت خو بو وان
هیلابوو، و دهمه کی کیم د سهر وان را نه بۆری، چونکی ئەو ب کیر نه دهاتن، وان
ئهو هه می پویچکر و چو ژئ نه هیلا.. و چهند مروث ته دیتینه بابی وان چو
بو نه هیلابوو، به لی چونکی ئەو ب کیرهاتی بوون خودی رزقه کی به رفرهه دایی.

ئه قه هندئ دگه هینت کو ژ بلی ئەگه رین ماددی یین بهرچاف، هندهک
رێکین دی یین دهوله مه ندیی هه نه، ژ بهر غه فله تی گه لهک جارن ئەم وان ژ بیرا
خو دبهین.

(۲۴)

ههردهم ترسا وان ژ مرنای و قهبرای بوو

سهخلهت بوو ههمی دهمان و گاڤا
چاقی تهر و دل ب ترسی ئاڤا
ترسا مرنای جهگهر دکایلا
مالا ب تنی چ حال نههیلایا
بیر وا کو دهاتهقه ل جهحیمی
تامهک نهددیت ئهوا ژ نهعیمی
دا بینی دبوونه وهک بها زهر
بیچاره و ههم ضعیف و لاغهر

بهردهوام وان بیرا خۆل مرنای دئیناقه، و ترسا وان ژ وی تشتی پشتی
مرنای دئیت حالهک بو وان نهدهیلایا، ههمی گاڤان چاقین وان ژ رۆندکان دتهر
بوون، و دلین وان ب ترس و خهشیهتی دئاڤابوون، ئهو خوشییا ئهو تیدا دژیان
ئهگهر چند خوشییهکا مهزن ژی با، دهمی وان بیرا خو مرنای و قهبری دئیناقه
تامهک د وی خوشییه نهدمما. د وهصفا ئیمامی مهزن حهسنی بهصری دا دئیته
گۆتن: خه ما وی یا وهسا بوو ههمی گاڤان دا بیژی هاها دی وی بهن سهری وی
برن! و دهمی ئهو د گهل جهنازهیهکی دچوو سهر قهبران، نیزیک بوو دلای وی
بیتهگرتن و بکهفت، و دگۆت: ئهز ب خودی کهمه، ئهو کارای دویماهییا وی ئهقه
بت دقیت ههر ژ سهری مروّف دلای خو نهبهتی، و ژ دویماهییا وی بترست.

(۲۵)

سهرهدانا قهبران دکر

دا کونهچتن ژ بیرئ ئاخرهت
وا مهقبهره هر دکر زیارهت
واری ب حهقیقی وا ددی ئهو
قهت کهیف نه دبر ب قئ دنئ لهو

پیغه مبهر - سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیتژت: ﴿رُورُوا الْقُبُورَ؛ فَإِنَّهَا
تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ﴾ وهکی ئبن ماجه ژئ قه گوهیژت، یه عنی: سهرهدانا قهبران بکهن،
ئهو دئ ئاخرهتئ ل بیرا ههوه ئینتهقه، و پیشییئ قئ ئوممهتئ عدهتئ وان بوو
دهم بو دهمی سهره قهبران ددا، و بیرا خو پئ ل ئاخرهتئ دئناقه. ئیک ژ وان
دچوو ویرئ و بیرا خو ل حالئ وان ل بن کتلییا دئناقه، و د گهل خو دگوت:
نوکه.. هیقییا مهزن یا هر ئیک ژ شان ئهوه دهلیقه یه کا کورت ل قئ دنیا یئ
بزقرت دا دو رکاعهتان بو خودئ بکهت، یان جارهکی بیژت: (لا إله إلا الله)، دا
بارئ وی یئ خیران گرانتر لی بیت، و ئهم یئ ل قئ دنیا یئ و ئهف دهلیقه
هیشتا یا د دهستئ مه دا و ئهم دغافلین!

مالا ته یا دورست ئهوه یا تو بو خو ل ویرئ ئاقا دکهی، نه ئافاکرنا سهر
قه سهر قه ب حهلان و مهرمه ری، بهلکی ئافاکرنا ژ ناقداب کاری چاک،
دبیژن: دهمی عومه ری کورئ عهبدلعه زیزی دچوو سهر دانا قهبران، ل هنداف قه برین

مالباتا ئەمەوييان رادوھستيا و دگۆت: ھەر وەكى رۆژەكا ب تىنى ھەوھ
پشكداريا خەلكى دنيايى د خوشيىيى دا نەكرى، و دگۆت: ئەف قەبرە ب سەر قە
چەند د خوشكۆكن، بەلى ژ ناقددا ئەو عەجىبينە!

(۲۶)

هيفيا وان ب دنياي يا دريژ نهبوو

لهورا ب دنی نهبوو چو هیفی
ههردهم ژ نهوی دبوونه کیفی
کو سپیده دبوو ل ئیکی ههرجار
هیفی نهبوو لی بیته ئیثار
خو ددی ل دنی غه ریب و عابر
گه شاکر و گه دبوونه صابر
دنیاي نه دانه مال و مه نزل
تو به ره می وی نه زانه حاصل
هشيار به نه دی ژ خو دل و جان
باغه.. به لی نینه وی چو پاوان
هه کس ژی دخوت دکه ت چه رینی
پی که یفی دکه ت د گهل که نینی!

بوخاری ژ عبداللهی کورئ عومهری شه دگو هیزت، دبیرت: پیغه مبهری -
سلاف لی بن- ملی من گرت، و گو ت: ﴿كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ﴾
د دنیاي پی وه سابه هه وه کی تو مروقه کی غه ریب، یان ریتنگ، و عبداللهی
دگو ت: ((إِذَا أُمْسِيَتْ فَلَا تَنْتَظِرُ الصَّبَاحَ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الْمَسَاءَ)) یه عنی: نه گهل ته

بوو ئىقار ل هيقييا سپىدى نەبە، و ئەگەر ل تە بوو سپىدە ل هيقييا ئىقارى نەبە.

مەعنا: بلا تە هيقييەكا دريژ ب قى دنيايى نەبت.

ژ بەر قى چەندى پيشييين مە، يين وەكى عەبدللاھى كورى عومەرى -خودى ژى رازى بت- چو هيقي ب قى دنيايى نەبوو، و ھەمى گاغان ئەو ژى درقين دا بىژى ئەو ژى دكيشينە، گاغا دگەشتنە ئىقارى ل هيقييا ھندى نەبوون لى بىتە ئىقار، و گاغا لى بيا ئىقار ل هيقييا سپىدى نەدما، و دەمى مابان ژى وان خو وەكى مروقى غەريب و پىئنگ دھژمارت، ئەگەر خوشييهك ژى گەشتبايى ھەمد و شوکرا خودى دکر، و ئەگەر نەخوشييهك گەشتبايى صەبر دكيشا، چونكى ئەو ل وى باوهرى بوون كو ئەف دنيايە نە مالا ھەرمانتيە، و ئەو بەرھەمى ژ وى دگەھتە مروقى نە حاصلەكى ب دورستييه، چونكى ئەو فەنا دبت، و باغەك ئەگەر چەند يى خوش بت بو كەسى نابتە مال ئەگەر يى بى پاوان بت، و ھەمى كەس لى بچەرن!

(۲۷)

ئەو.. و دنیا و ئاخىرەت

دنيا كودى فانى بت هەر و هەر
نەدكر ژ بو ئاخىرەتى بەرابەر
خوش مەزرەعەيە، بەلى نە واره
كەيفا ب وئ ئەز دېم خەسارە!

تەرازييا وان بو كيشانى ئەقە بوو: تشتى هەر و هەر بمىنت، وەكى وى
نابت يى فەنابوون ژى دگرت: ﴿ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ ﴾ (النحل: ۹۶) ئەو
تشتى ل نك هەو هەي، كو دنيايە ب هەمى خوشيىن وئ قە، نامىنت، و
تشتى ل نك خودى، كو ئاخىرەتە، هەر و هەر دى مىنت، و هەر كەسەكى خودى
بارەك ژ عەقلى دابتى تشتى باقى نادەتە ب يى فانى، و دنيايى ناكەتە بەرابەر
بو ئاخىرەتى.

راستە دنيا يا خوش و شرينە، وەكى گولزارەكا ب خەملە، بەلى بەرى خو
بدى كانى بەرى تە ئەو بو كى مايە؟ تو بېشى ئەو بو تە بېتە مال؟

قېجا ما خوسارەتى ژ وئ مەزنتەر هەيە ئەو تە ژ ئاخىرەتى موژىل بکەت؟

(۲۸)

قهناعهت و رازیوونا وان

تشتی خودی بو دکریه قسمهت

وانا پی ههبوو گهلهک قهناعهت

لهو چاف نهدمال تشتهکی دی

بهرقهت نهدمال دهست کهسی دی

ئیک ژوان دگوت: ههچییه دهولهمندییه ب قهناعهتی بخوازت ئهوی
ریک زانی، و ههچییه دهولهمندییه ب مالی بخوازت ئهوی ریک خهلهت کر.

بوچی؟

چونکی چو دویماهی بو مالی نینه، و هندی ته مال ههبت، نهفسا ته دی
بیژته ته: زیدهتر لی بکه، مهعنا: چو دهمان تو ناگههییه دویماهییه، و هندی
تو نهگههییه دویماهییه تو دی هزر کهی تو نهگههشتیه دهولهمندییه، قیجا
هتا تو خو بگههینییه تو دی پینج ریکان دهیه بهر خو: هیقییه کا بی دویماهی،
حرسهکا دژوار، بهخیلییهکا زیده، نهمانا تهقوایی، و ژبیرکنا ئاخرهتی.

(۲۹)

رهحم و دلوقانییا وان

وانا هه بوو رهحمهت و دلینی
پر شهفقهت و رهئفهت و ئەئینی
بو خه لکی.. ههتا کهسی گونههکار
خیرخوازی هه میسه واکر کار
به لکی ل جهماد و داروباری
رهحما واهمی دهمان دباری

بهرچاقتربین سالوخهتی پیغه مبهری -سلاف لی بن- رهحم و دلوقانی بوو،
ههتا خودایی مهزن نارمانجا هنارتنا وی -سلاف لی بن- هه ما د رهحمی ب تنی
دا کومکر دهمی گوتی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (الانبیاء: ۱۰۷)
هه ما مه تو یی هنارتی دا کو بییه رهحم بو عالمی، و عالم د زمانی عه ره بان
دا بو هه ره مهخلووقه کی ههبت دئیه گوتن، نه گهر خو یی خودان رح ژی نهبت، یان
مروقه کی بیباوهر یان گونههکار ژی بت.

و ل سهر قی ریکی، پیشییین نوممهتی ژی رهحم و دلوقانی بوون بو
خه لکی هه مییی، خو د گهل کافر و گونههکاران ژی دخیرخواز بوون، دو عایین
هیدایه تی و تهوفیقی بو وان دکرن، و نه گهر ب ئیک ژ وان فه هاتبا هاریکارییا
برایه کی خو بکته ههتا کو وی ژ تنگاییه کی بینته دهر، نهو هندی وی

ب بارسفكییی دحهسیا، ههر وهکی ئەو ب خو ژ وئ تهنگافییی هاتییهدهر. و ئەقه حالی وان د گهل مروژقان ب تنی نهبوو، بهلکی خو د گهل حیوانان ژئ ئەو دوهسا بوون، ئەبوو دهردائی دهمی چوپچکهک د دهستی زارۆکهکی دا ددیت، ژئ دکری و بهرددا، دگۆت: بلا بچته نک ماکا خو، یان تیشکین خو.. یهعنی دلئ وی دما پیقه، لهو وی ئەف چهنده دکر.

و دقیت ئەم ژ بیر نهکهین کو پیغهمبهری -سلاف لی بن- دوعا بو مللهتی خوئی کافر دکر، خو ل وی دهمی وان نهخووشی ژئ دگهانندی، دوعا بو دکرن کو خودی بهری وان بدهته هیدایهتی.. و ئەقه ژ رهحما وی بوو ب وان.

(۳۰)

گریدانا وان ب مزگهفتی ڦه

جامع بو دلا ژ وا بوو جامع
دا بیټی ل وی چرانه ساطع
دلخوښی و کهیف و راحتا جان
خیرخوازی و ژین و دین و ئیمان
مزگهفتی ددا ئهوا ب مهردی
لهو جیرانی وا بو ویری فهدی
بو ته کبیرهیا یهکی ب لهز بوون
چاوا کو بو باشییی ب بهز بوون

مزگهفت بوو دلین وان پیکه ڦه کوم دکرن، و ب خو ڦه گریددان، لهو تو دا
بیټی: دلین وان چریین مزگهفتی یین گهشن، و ئهو کهسی دلی وی ب مزگهفتی
ڦه بیته گریددان، ئهو ئیک ژ وان هفت مرؤقانه یین خودی رؤژا قیامهتی سیبهرا
خو لی دکهت، و ئهف گریددان وان ب مزگهفتی ڦه ژ بهر هندی بوو چونکی وان
دلخوښی و کهیف و راحتا جانی خو ل مزگهفتی ددیت، و ئهو ل مزگهفتی
فیری خیرخوازی و دیندارییی دبوون، مزگهفتی تامهکا تاییهت ددا ژینا وان، لهو
ئیک ژ وان جیرانییا مزگهفتی خوشتر ژ جیرانییا هر جههکی دی ددیت. و
نقیژین وان یین فهرز همی ل مزگهفتی بوو، و ئیک ژ وان کار بو هندی دکر کو
نه هیلت چو جاران ته کبیرهیا ئیکی د گهل ئیمامی ژ وی بچت، کانی چاوا
نه دهیلا چو باشی ژی بچن.

(۳۱)

وان کهرامه تین خو قه دشارتن

نه دناسی خو مازنی ئەوانا
بو ئیک و دو چەنگ و پەر دانا
دوور بوون ژ تەکه ببور و ربائی
نەدمانە ل هیقییا ئەنائی
لەو یی هەبوا ژ وا کهرامەت
پیرا کربا خودی عنایەت
قەت حەز نەدکر ببینە بەر چاڤ
نامینە خەفی ئەگەر چ گول ئاڤ

خۆشکاندن و تەواضوع ژ سالۆخه تین وان یین بەرچاڤ بوون، خۆمەزنییی
رێکا خۆ بو دلین وان نەددیت، لەو وان چەنگ و پەر بو ئیک و دو
ددانان، و هندی هند وان خو ژ ریمەتی و تەکه ببوری ددا پاش، وان باشییین خو
قەدشارتن، و چو جارەن بەری وان لی نەبوو ئیک مەدحین وان بکەت، و هەر
ل سەر قی بناخهیی دەمی خودی قەنجی ل ئیک ژ وان کربا و کرامەتەک
دابایی هندی ژئی هاتبا وان ئەو قەدشارت، و حەز نەدکر کەس پی بزانت، دا ئەڤ
چەندە غورووری ل نک وان پەیدا نەکەت، هەر چەندە ئەو کەسی گولاقەک
دەستان دا هەبت هندی بیتی نەشیت بیهنا وی قەشیرت ژی چونکی ئەو دڤرت!

(۳۲)

ئەو ب عەفوا خودى نەدھاتنە خاپاندن

عەفو و كەرەمى نەكرنە مەغرور

ھەر چەندە ب وى دبوونە مەسرور

ترسا وا ھەبوو مەكر بتن ئەو

وا بەر ل لەطافەتى دما لەو

ھەر چەندە وان كەيفەكا زىدە ب لىبۆرنا خودى دەھات، و ھىقىيەكا مەزن وان ب رەحم و دلۆقانىيا خودى ھەبوو، كو ئەو ب كەرەما خو وان بەتە بەھەشتى، بەلى د گەل ھندى ژى ئەو ب عەفوا خودى نەدھاتنە خاپاندن، يەنى: وان ژ بەر پالدا نا ل سەر لىبۆرین و رەحما خودى يا مەزن دەست ژ كرنا چاكيان نەدكىشا، وەكى گەلەك كەسان نوکە تو دىنى چو باشيان ناکەن، و خو ژ خرابيان نادەنە پاش، و دىبىژن: خودى گەلەكى ب رەحمە!

راستە مروث ب رەحما خودى، نە ب كارى خو، دچتە بەھەشتى، و بەھەشت ب كار و طاعەتى نائىتە كرىنى، چونكى ھندى تو بكەى تو نەشىتى حەقى بەھەشتى ب دەست خو بىخى، بەلى د گەل ھندى ژى خودى كار يى كرىيە رىك بو چوونا بەھەشتى، و كەسى قەستا رىكى نەكەت چاوا دى گەھتە ئارمانجى؟

و ئەگەر ئىك ژ وان جارەكئ بەر ب گونەهئ قە چووبا، ودیتبا خودئ
بەندكى یئ ل دویش وی بەرددت، و یئ وی ستاره دکەت، ئەو ب وی چەندئ
مەغروور نەدبوو، و پتر ب ناڤ گونەهئ قە نەدچوو، چونكى ئەو دترسیا ئەقە
ئستدراج بت بو وی، و رەنگەكئ مەكریئ بت! لەو هەردەم بەرئ وان ل رەحم
ولوطفا خودئ دما.

(۳۴)

طهرا ل سهر مرنا خوشتقییان

گهر خوشهقی چوو وهغهرکر و مر
یان لیزم و ههقرییی ته بار کر
باری خو سقک بکه ب صهبری
بیرا خو تو بینهقه ل جهبری
رازی به ژ دل ب ئهمری باری
ژینا خو نهکه ب قههری تاری
گهر تول دنی بکیشی صهبره
جهننهت تو بزانه بو ته ئهجره

ئیک ژ مهزترین موصیبهتین دنیا بمرنه، ئیکهمین جار مرنا مروقی
ب خو، پاشی مرنا خوشتقییی مروقی، چونکی ئهو شکهستنهکه دکهفته دلی
ب چورهنگان نائیته جهبرکر، و ب تنی مروق ب صهبری دشیت قی باری
گران ل سهر ملین خو سقک بکهت، و کول بیرا خو بینته قه کو ئهقه ئهمری
خودییه بقیت نهقیته ههر دی ئیت، و ههر جارهکا مروق ب ئهمری خودی رازی
بوو، و قهناعهت ب قهدهرا وی ئینا ژینا وی دی خوشتر لی ئیت، و دی زانت
کو چو تشت بی حکمهت چی نابن.

و د حه ديسه كا دوست دا يا بوخارى قه دگو هيئت هاتيه، پيغه مبهه - سلاف
لى بن - دييژت: خودى دييژت: عه بدى من يى خودان باوهر، نه گهر نه ز رحا
خوشتقيى وي ژ خه لكى دنيايى بستينم، و نه و قى چهندي بو خوب خير
حسيب بكهت، ژ به حه شتى پيغه تر وي چو جزا نابن.

(۳۵)

ب گهلهکيا طاعهتو مهغروور نه دبوون

مهغروور نه دبوون ب طاعهتو بووش
بو زیده تری ب لهز دچوون خووش
شوگری وه دخواست کو ئه و مودامو
خو سپیره خدمت و قیامو
چاف و دلی خه و ژ بیرئ چووبوو
ئه و تهرز و سهروبهرئ ههرو بوو
حهتا سهحهری ب نال و گازن
بهربانگی سهماحو نوو دخوازن

ئیک ژ وان هندی عیبادهتهکی زیده و مشه کربا غوروور بو وی پی چی
نه دبوو، چونکی وی ئه و ههه کیم ددیت، و دزانی کو ئه و چند کاری بکهت نه شیت
ب دورستی شوکرا خودایی خو بکهت، و نمونهیی مهزنی چاقلیکرنی بو وان د فی
چهندی دا پیغه مبهری خودی بوو -سلاف لی بن-، ئیمامی بوخاری ژئ
قه دگوهیت کو ئه وی ب شهف هنده عیبادت و نفیژ دکرن هتا پیپین وی
شه قشع دبوون، و ده می عایشایی گوتییی: بوچی تو هنده خو دوه ستینی
و خودی گونه هین ته هه می ژبیرینه؟ وی گوئ: ئه ری ما ئه ز عه بده کی شوکردار
نه بيم.

و هندی وان عبادت دکر هیشتا وان ههست ب تهخسیرییی دکر، لهوا
ئهو پتر ب شهوق و قیان بهر ب عبادهتی فه دچوون، و شوکرداییی ژ وان
دخواست ئهوه ههردهم د خزمهت و طاعهتی خوداییی خو دا بن، ههتا مهسهله
ل نک گهلهک ژ وان وه لی هاتبوو وان سالیین دریتر نقیژا سپیدی ب دهسنقیژا
عهیشاییی دکر، وهندهک ژ وان جه و نقین بو نقستنا شهقیی ههر نهبوون!

ب شهقیی ههمییی ئهوه ژ ترسا خودی دا ب نالین و گازی بوون، و گاڤا
شهف بهر ب دویماییی فه دچوو، ژ نوی وان ههوار دکره خوداییی خو کو ئهوه
ل وان ببورت، و سهرا تهخسیرییی لی نهگرت، موغیره دبیت: شهقهکی پستی
نقیژا عهیشا ئهه مام من بهری خو دا مالکی کورئ دیناری، وی پهپین خو
گرتبوون و دکره گری ودوعا دکرن ههتا سپیده بووی، و ههر فی مالکی دگوت:
ههر جارهکا ئهه نقست بم ترسا من ئهوه بوویه عهزاب ب سهر من دا بیت، و
ئهگهر ئهه شیا بامه چو جارن ئهه نه دنقستم.

(۳۶)

وان گونہہین گونہہکاران ستارہ دکرن

ئەسلافی مە میڕ و سەر قەشیر بوون
بو ئەهلای مەعاصییا ژێ خیر بوون
گونہہہ کو تە دی تو وی قەشیرە
پەردە ی لای ئەلینی قەت نەخیرە
باشتر ئەو پەردەیی بدانی
عەبیی تە ژێ پەرہنە دزانی!
گونہہہ یی کرن ستارە کە بو
شەرما وی ل عالەمی نەبە تو
دا تو ژێ ستارە بی برادەر
رۆژا ب ہەژاری تیہ مەحشەر

پیشیی مە -خودی ژێ رازی بت- سالۆخەتین میڕان ل نک ہەبوون، و
ئیک ژ وان سالۆخەتان ئەو بوو وان سەر و نەینیین خەلکی قەدشارتن، ئەگەر خو
ئەو نەینی گونہہین گونہہکاران ژێ بان، لەو ئەو خیر و بەرہکەت بوون خو بو
گونہہکاران ژێ.

و تو ژێ دەمی کەسەکی دبینی گونہہکێ قەشارتی دکەت، تە ئیمانەت وی
گونہہی قەشیرە، و پەردەیی ستارەیی ب سەر وی گونہہکاری دا بینە، و شەرما

وی پی د ناڅ خه لکی دا نه به، چونکی به لاقرنا دهنګ و باسین خرابی پی وه کی به لاقرنا خرابی پی ب خو په ژ بهر کو نه و خه لکی ل سهر کرنا خرابی پی بسته دکه ت، پشتی هنگی بلا ل بیرا ته بت کو ته ب خو ژی گه لک عیب و گونه ه هه نه، و کان پی چاوا تو چهز دکه ی کو خود پی عیب و سررین ته قه شیرت و هه تکا پی د ناڅ خه لکی دا نه به ت، و هسا تو ژی خه لکی قه شیره و شهرما وان نه به.

پیغه مبه ر - سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیرت: ﴿وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ یه عنی: هه چیی موسلمان ه کی ستاره بکه ت، خود پی ل دنیا پی و ناخره تی دی وی ستاره که ت. وه کی ئیما م نه حمه د ژ پی قه دگو هیزت.

(۳۷)

حەسەد و زکەرەش و ان نەبوو

زکەرەش نەبە زکەرەشی بەلایە

قانع بە ژ بو تە ئەو دەوایە

مەحسوودی تە ئاگەھی تە نینە

ئاگر ب تنی تە دئی سوژینە

زکەرەشی و حەسویدی ئەو مەرۆقی چاڤ ب وان قەنجیان نەئیت یین خودی د گەل عەبدی خو دکەت، و حەز بکەت کو ئەو قەنجی بو وان نەمینن، و هەبوونا فی سالۆخەتی ل نک خودانی بەلایە، بەلایە بو خودانی بەری هەر کەسەکی دی؛ چونکی ئەو وەکی ئاگرییە خودانی خو دسوژت، و دئیتە گۆتن: هشیاری حەسویدیی بە، چونکی حەسویدی خیرین تە وەسا دخۆت، کانی چاوا ئاگر داری دخۆت.

و دەرمانی حەسویدیی یی دورست ئەو مەرۆف ب وی رزقی قانع بیت یی خودی دایە وی، و بەری وی نەمینتە ل کەسی، و بزانت کو هەر ئیکی خودی قەدەرەک بو دانایە.

ودقئیت مەرۆقی زکەرەش باش بزانت کو ئەو کەسی ئەو حەسویدیی پی د بەت ئاگەھ ژ وی نینە، و هەما ئەو ب فی کاری ژيانا خو نەخۆش دکەت، و ب تنی دلی ل خو دسوژت.

(۳۸)

ئەو ژ ئیسرافیل ددویر بوون

ئیسراف د قەخوارن و لیباسی
هەم خانی و خوارنی، نەناسی
چونکی ب وی پیسهکاری ئینسان
دی بیتە هەقال ژ بووی شەیطان

د گەلەک ئایەت و حەدیسان دا ئەم ژ ئیسرافیل هاتینە پاشقەبرن،
چ ئیسرافا د خوارن و قەخوارنی دا بت، یان د خانی و ئاقاهی و جلکی دا بت،
و پیشییین مە قەت ئیسراف نە دنیا سی، و ئەو ژ ئی ددویر بوون، و هندی
ئیسراف کارەکی پیسه ئەو خودانی خۆ وەکی شەیطانی لی دکەت، وەکی
د ئایەتەکا پیروژ دا هاتی: ﴿إِنَّ الْمُبْدِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ط وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ
كَفُورًا ﴿۲۷﴾﴾ (الإسراء: ۲۷) هندی ئەون یین ئیسرافیل دکەن، وەکی شەیطانانە،
و شەیطان د گەل خودایی خۆ گەلەک یی قەنجی قەشیر بوو.

قیجا ئەگەر تە بقیت یی دویر بی ژ شەیطانان تو خۆ ژ ئیسرافیل بدە پاش.

(۳۹)

وان تهه ددور ب فتنه دزان

وان فتنه دزان بوو تهه ددور
بو نیقی زهلامی بی تهه ککور
لهو قازی و موفتی وا دگوتی
ته شبیهی وییه نهوی خو سوتی
ئیمزایا ب ناقی پادشاهی
ما قه دبه کاره کی ب سه ناهی!؟

مرۆقی حز بکته خو بینته پیش، و ل ههر دیوانه کا هه بت نهو ل سنگی
بت، و بهری خه لکی ب تنی ل وی بت، کوب عه ره بی دبیرتی: (تهه ددور)
ئهف به لایه کا مهزنه، نه خاسم بو وی کهسی نیف زهلام و بی هزر و سه رپور بت، و
نهو کهسی بیی دلی وی و ژ بهر پیقه هاتین وی ل پیشییی دئیته دانان ژ
دکهفته بهرانبهر فتنه یه کا مهزن، ب تایبه تی حاکم و قازی و موفتی، مه ته لا وان
وهکی وی کهسییه بی ب دهستی خو ناگری بهر دده ته خو! نهو ده می حو کمی دکهن
و فه توایی ددهن نهو ب ناقی خودایی مهزن دئاخفن، و حو کمی خو بو وی
پالدهن.. و ئیمزاکرنا ب ناقی پادشاهی کاره کی بچوبک و ب ساناهی نینه!

ژ بهر قی چهندی پیشییین قی نوممه تی، و بهری هه مییان سه حابی،
ژ دانا فه توایی دره قین، و ههر ئیک ژ وان حز دکر برایه کی وی بی دی قی
باری پیشقه راکهت و ئیک ژ وان حز دکر ل جهه کی بت کهس وی لی نه نیاسن.

(٤٠)

حکمت ژ دهقی وان دباران

حکمت ژ دهقی ئهوا دباری

وهک دور و جهواهر و مراری

ههر چند نهبوو وا که لامهکی پور

لی کنگی ههنه ههمی دهرما دور؟!

ژ بهرچاقتین سالوخهتی پیشیان ئهو بوو بیدهنگیا وان ژ ئاخفتنا وان پتر بوو، بهلی دهمی ئیک ژ وان دئاخت، حکمت وهکی دور و جهوههران ژ دهقی دبارین، و حکمت یهعنی: ئاخفتنا بنهجه، یا کورت وتیر مهعنا، ئارمانجا ههر ئیک ژ وان بوو، سوفیانئ شهوری بهحسی موحه ممهدی کورئ یووسفی دکر و دگوت: ئهو ب عیبادهتی فه موژیل بوو حکمت ب دهست کهفت، و مه خو ب علمی فه موژیل کر ههقرکی و جهدهل ب دهست مه کهفتن.

گوتنه یهحیایی کورئ موعادی: کنگی علم و حلم و حکمت ژ دهست مروقی دهردکهفن؟ وی گوت: ئهگهر مروقی دونیا ب ئیک ژ وان ههر سییان خواست. و ههر وی دگوت: حکمت ژ عسمانی دبارت بهلی ئهو ب سهر وی دلی دا نائیت یئ ئیک ژ فان ههر چار سالوخهتان ل نک ههبن: نزمبوونا ب نک دنیایی فه، و هلگرتنا خه ما سوباهی، و حسوبیدییا برابهکی، و قیانا مهزنییا خه لکی.. دلی هوسا بت حکمت تی ناچت.

پاشگوټن

چاخې وهكو ئاشكه رابوو نامه
كيشاي وهه نه خشه يي خوه خامه
پينج و سه و چارسهد و هه زاره
گاڦا ئومه تي نه ماي چ چاره
وهختي فهقه تاي ژ هه ف پهزي مه
مالخوي بوويه يار ژ بو دزي مه
رهبي مه تو مه لجهء و په ناهي
بو مه فه گه رينه عزز و شاهي
چاوا كو ته دا مه حوسني مه طلع
به خشينه ب مه تو حوسني مه قطع

دهمي نه ف نامه يا مه يا فه هاندي، د گهل شروفه يا وي يا كورت
ب دويماهي هاتي، و قه له مي مه ب قي رهنكي نه و نه خشكري، و ب قي رهنكي
دانايه بهر دهستين خوانده قانان، سال (۱۴۳۵) مشهختي بوو، كو دكه فته
به رانبهر سالا (۲۰۱۴) زاييني، و نه و ل ده مه كي بوو ئومه تا ئيسلامي
د خرابترين كراسي دا بوو، ده مي نه و ئي كجار پارچه پارچه بووي، و وه كي وي
پهزي لي هاتي يي ژ بي شفاني ژي ك فهقه تياي، و گورگ ب دلي خو كه فتييه
ناق!

ل وی دهمی مالخویی مه، و ئەو کەسێن ب ناڤی بەرەقانی و مەزنییا مه
دئاخن، بەری هەر کەسەکی دی بووینە دز بو نەیاران، ژ مال و جانی مه دمێژن،
و خێر و خێراتین مه ب سەرشۆری قە ددەنە نەیاران، ل وی دهمی ژ بیچارهیی و
لاوازیی مه چو ری و چو پشت و پەنا نەماین، ژ بلی هندی کو دەستین خو
سەرئەقراز بکەین، و هەوارین خو بگەهینینە خودی کو ئەو رێکەکی بو مه ببینت،
و دەرگەهەکی ل بەر مه قەکەت، و سەرفەرازی و سەربلندییا هەر جار مه هەمی بو
مه قەگەرینتە قە.. بەری مه بدەتە دینی مه، دا جارەکا دی ئەم د ناڤ خەلکی دا
عەزیز ببین.

یا رهیبی کا چاوا ته ل دەسپێکی تەو فیکا مه دا، حەتا ئەم بشیین ب قی
کاری رابیین، وەسا ل دویماهییی ژی تو تەو فیکا مه بدە، و باشیی ب رزقی مه
بکە، تو شان گۆتین مه بکە د تەرازییا خێرین مه دا، و وان بو مه و بو
خواندەشان بکە بیرئینان و پالدر کو ئەم ژی شان سالۆخەتان -وەکی پیشیان-
ل نک خو پەیدا بکەین، و کاری پی بکەین، و حەمد هەمی ل بەراھییی و
دویماهییی بو خودی بن.